

Berekraftfylket Møre og Romsdal

Program for eit berekraftig fylke

Berekraftprofil

U4SSC KPI rapport

Møre og Romsdal

Mai 2021

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Forord

Kommunar og fylkeskommunar er nøkkelaktørar for å realisere ei berekraftig samfunnsutvikling og nå FN sine berekraftmål i Norge. Kartleggingane som vert presentert i denne rapporten er gjort for å sikre felles kunnskapsgrunnlag i dette arbeidet for kommunar og fylkeskommune i Møre og Romsdal. Samarbeid og samordning av kommunar og andre aktørar vert gjort gjennom nettverket «[Berekraftfylket Møre og Romsdal](#)».

Denne rapporten er laga av Møre og Romsdal fylkeskommune og baserer seg på offisielle ITU (FN) rapportar for berekraftstatus i alle kommunar i Møre og Romsdal - og for fylket samla. Desse rapportane er tilgjengeleg på [heimesidene til ITU](#) og Møre og Romsdal fylkeskommune.

Rapportane er basert på eit rammeverk og metodikk utvikla av «United for Smart Sustainable Cities (U4SSC) Initiative» etter ITU sine standarar og med formål å gje eit utgangspunkt for å utvikle smartare og meir berekraftige samfunn.

Kartleggingane gir ei oversikt over rapportert tilstand på omlag 100 ulike nøkkelindikatorar for smarte og berekraftige byar og samfunn. Samla gir dette ein «berekraftprofil» for kvar kommune og for fylket samla.

Resultata på fylkesnivå er basert på kartleggingar gjort i alle kommunar i Møre og Romsdal. Det er ikkje gjort eigne kartleggingar på fylkesnivå.

Alle omsetjingar og tolkingar av resultata i denne rapporten er Møre og Romsdal fylkeskommune sitt ansvar. Resultat er henta direkte frå ITU sine rapporter. Alle offisielle ITU rapportar er tilgjengeleg på engelsk. Grunnlagsdata vil bli gjort tilgjengeleg når egna dataplattform er utvikla.

Når det gjeld offisielle namn og definisjonar på indikatorane, viser vi til ITU sitt eige metodehefte som er tilgjengeleg [her](#) (engelsk).

I metodeheftet vil ein finne:

- grunngjeving for val av indikator;
- korleis indikatoren skal tolkast
- kva verdiar/utviklingstrekk blir vurdert som positive
- metodikk for å beregne verdien som skal rapporterast
- potensielle datakjelder
-

Kortversjon av inkatorar med forklaring ligg som vedlegg til rapporten.

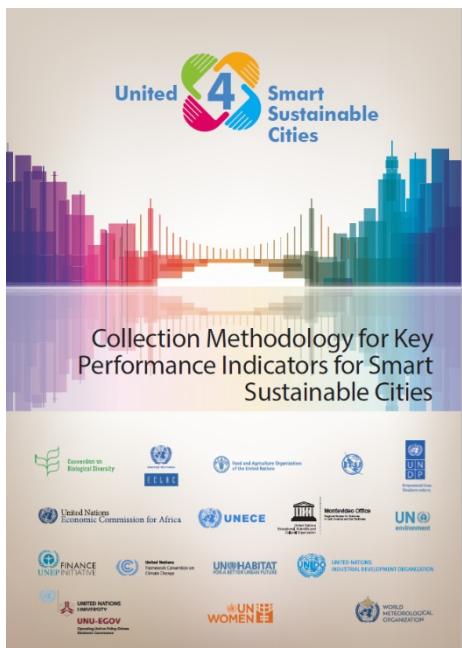
Ole Helge Haugen

Seksjonsleiar Berekraft
Møre og Romsdal Fylkeskommune

Innhold

Forord	2
Introduksjon og bakgrunn.....	4
Resultat - innleiing	6
Resultat; Dimensjon og Sub-dimensjon	7
Samla resultat Møre og Romsdal – alle kommunar.....	8
Resultat bykommunar – Kristiansund, Molde og Ålesund (inkl. Sula og Giske)	9
Resultat «mindre» kommunar.....	10
Variasjon i rapportere data - kommunegrupper.....	11
Referansenivå og metode for å sette måltal.....	12
DIMENSJON: Økonomisk berekraft.....	15
DIMENSJON: Miljømessig berekraft.....	23
DIMENSJON: Sosial berekraft	28
Oppsummering resultat	35
Anbefaling tiltak og satsingar	36
Smart og Berekraftig VA sektor.....	37
Fattigdom og sosial inkludering	38
Sirkulær økonomi.....	39
Digitalisering off. sektor.....	40
Offentlege bygg – berekraftsertifisering.....	40
Lokalmat og mattryggleik.....	41
Berekraftfond – Møre og Romsdal	42
Forslag til vidareutvikling av indikatorsett.....	43
Regionmodellen	46
Eit kunnskapsgrunnlag for næringsutvikling	48
VEDLEGG	50
Resultat I forhold til referansenivå – nøkkelindikatorar. Grafisk alle - kommunar	50
Indikatorar engelsk/norsk med kort forklaring.....	54
Prinsipp for nasjonalt indikatorsett	60
ITU - Request to participate in the U4SSC Key Performance Indicators (KPIs) Project	61

Introduksjon og bakgrunn

I denne rapporten analyserer vi resultata for U4SSC nøkkelindikatorane på fylkesnivå, berekna ut frå verifiserte data frå kvar enkelt kommune i fylket. Datainnsamling og rapportering er gjort i medhald av [«Collection Methodology for Key Performance Indicators for Smart Sustainable Cities».](#)

Indikatorsettet er utvikla for å gi byar og kommunar ein konsistent og standardisert metode for å samle inn data og måle korleis ein ligg an og utviklar seg for å:

- oppnå berekraftsmål
- bli ein smartare by/samfunn
- bli ein meir berekraftig by/samfunn.

Indikatorane gjer at kommunen kan måle si utvikling over tid og samanlikne med andre byar og kommunar.

U4SSC-metodikken har til no primært blitt nytta i større byar. Kartlegginga som her vert analysert har vore eit pilotprosjekt for å teste relevans også for mindre kommunar og for ein heil region.

Verifikasjonen og utarbeidning av offisielle ITU rapportar blei gjort i mars -april 2021 av John Smiciklas, godkjent «U4SSC Key Performance Indicators for Smart Sustainable Cities Verifier».

Datainnsamling og verifikasjon i kommunane er gjort i to omganger:

- Bykommunane Ålesund (inkludert Giske og Sula); Molde og Kristiansund gjennomførte eigne kartleggingar i 2019/2020.
- Dei resterande 21 kommunar gjennomførte sine kartleggingar samtidig og koordinert i 2020/2021.

I folketal varierer kommunane i den siste kartlegginga frå 2 150 innbyggjarar (Smøla) til 13 279 innbyggjarar (Hustadvika). Når vi tek med at Ålesund, med Sula og Giske, har nesten 85 000 innbyggjarar viser dette spennet i kommunane som har delteke i kartlegginga.

Kartlegginga vart koordinert av Møre og Romsdal fylkeskommune, med fagleg støtte av BDO, og var regulert av ei utviklingsavtale med U4SSC/OiER og ITU. Kommunane har sjølv levert data rapportane er basert på. Alle data er verifisert av BDO og ITU, og kommunane har dokumentert kjelde for alle data.

Kommunane har gjort ein stor innsats i arbeidet med datainnsamling, og erfaringa viser at det er behov for å vidareutvikle metodikken om den skal vere godt egnar for alle kommunar. Dette arbeidet er i gang både gjennom det nasjonale [bærekraftnettverket](#), i samarbeid med private aktørar og med U4SSC/ITU. Målet er å gjere datainnsamlinga enklare og mindre arbeidskrevjande og auke kvaliteten på data.

Metodikken har ikkje vore brukt på ein heil region tidlegare, og heller ikkje for så mange «små» og rurale kommunar. Dette arbeidet har gitt verdifull læring i arbeidet med å vidareutvikle både metodikk og indikatorsett. Arbeidet har blitt følgjt tett av U4SSC og ITU, og har vakt stor interesse i både norske og utanlandske kommunar og regionar.

Data som er samla inn gir grunnlag for «fylkesresultat» på 96 av 107 indikatorar. Av dei 11 indikatorane vi ikkje har tilstrekkeleg data på, er det 3 som gjeld alle kommunar. Det er altså berre for 8 indikatorar vi ikkje har klart å hente data i dei mindre kommunane.

Indikatorsettet **kan** nyttast av andre enn store bykommunar. Erfaringa viser at nokre (få) indikatorar ikkje er like relevante for meir rurale kommunar, og det bør utarbeidast tilleggsindikatorar, eventuelt supplerast med anna statistikk på nokre område. Det er likevel vår oppfatning at det ikkje er andre omfattande indikatorsett som kan nyttast på same måte, og på same forvaltningsnivå (kommune) som U4SSC KPI.

Kommunane har fått tett oppfølging undervegs i arbeidet med datainnsamling via faste møter, felles dataplattform og individuell dialog med enkeltkommunar ved behov.

Kommunane har fått sjå gjennom og godkjent ITU rapportane før publisering, men alle analyser og tolkingar i denne rapporten står for forfattaren si rekning.

Kartlegginga er og støtta av samarbeidsforumet «[Bærekraftnettverket](#)» der norske kommunar og fylke har gått saman for å jobbe med berekraft.

Kartleggingane hadde ikkje vore mogleg utan finansiell støtte frå Statsforvaltaren i Møre og Romsdal og Sparebanken Møre.

NB: Begrepet kommune vert i denne rapporten nyttा både om kommuneorganisasjonen og om eit geografisk avgrensa samfunn. Indikatorane er på samfunnsnivå, men det er kommuneorganisasjonen som har stått for datainnsamling.

Resultat - innleiing

Kvar indikator utgjer ein del av eit holistisk (heilskapleg) bilde av byens/kommunen sin status på alle dei tre berekraftdimensjonane:

- **ØKONOMI**
- **MILJØ**
- **SOSIAL**

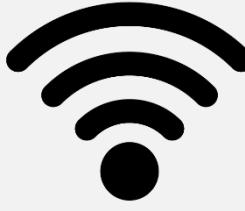
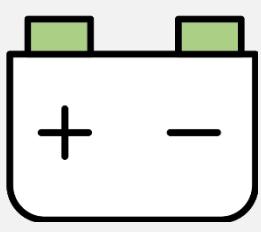
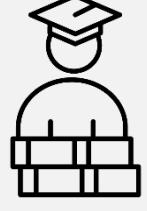
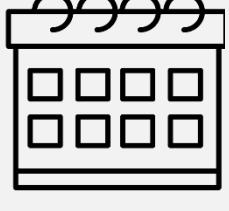
Innanfor kvar dimensjon er det underdimensjonar og kategoriar som fokuserer på meir spesifikke tema. Dei tre dimensjonane er vidare inndelt i tjueto kategoriar:

• IKT-infrastruktur • Vann og avløp • Drenering • El-forsyning • Transport • Offentleg sektor • Innovasjon • Sysselsetting • Avfall • Bygningar • Arealplanlegging	• Luftkvalitet • Miljøkvalitet • Offentlege rom og natur • Energi • Utdanning • Helse • Kultur • Bustadpolitikk • Sosial inkludering • Sikkerheit • Matsikkerheit

Merk: Følgande kategoriar er rapportert både under Økonomi- og Miljødimensjonen.

- Vann og avløp
- Avfall

Resultat; Dimensjon og Sub-dimensjon

DIMENSJON	SUB-DIMENSJON		
 <p>ØKONOMI</p>	 <p>IKT/digitalisering (IKT infrastruktur, Vann og Avløp, Drenering, El-forsyning, Transport, Offentlig sektor)</p>	 <p>Produktivitet (Innovasjon, arbeidsmarked)</p>	 <p>Infrastruktur (Vann og Avløp, El-forsyning, Transport, Avfall, Bygninger, Byplanlegging)</p>
 <p>MILJØ</p>	 <p>Miljø (Luftkvalitet, VA, Renovasjon, Miljøkvalitet, Oftelege rom og natur, Energi)</p>	 <p>Energi (Energi)</p>	
 <p>SOSIAL</p>	 <p>Utdanning, Helse og Kultur (Utdanning, Helse, Kultur)</p>	 <p>Sikkerhet, Boligpolitikk og Sosial inkludering Boligpolitikk, Sosial inkludering, Sikkerhet, Matsikkerhet</p>	

Samla resultat Møre og Romsdal – alle kommunar

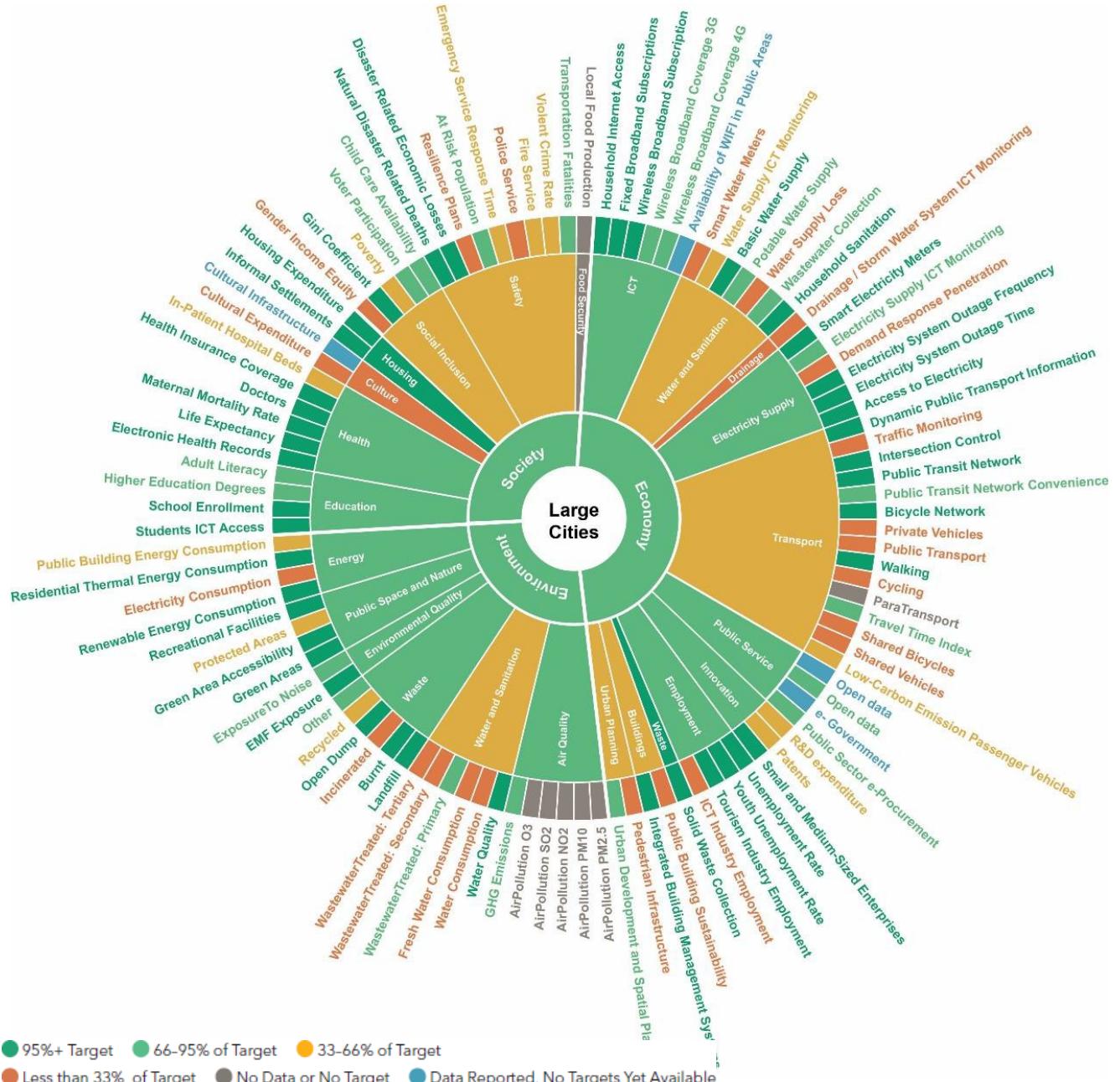

● 95%+ Target   ● 66-95% of Target   ● 33-66% of Target
 ● Less than 33% of Target   ● No Data or No Target   ● Data Reported, No Targets Yet Available

Merk: Referansenivå og måltal gjeld alle deler av figuren. Frå sentrum: Dimensjon, Kategori og Nøkkelindikator.

Resultat bykommunar – Kristiansund, Molde og Ålesund (inkl. Sula og Giske)

Figurer viser akkumulerte resultat for kommunane Ålesund (inkludert Giske og Sula), Kristiansund og Molde.

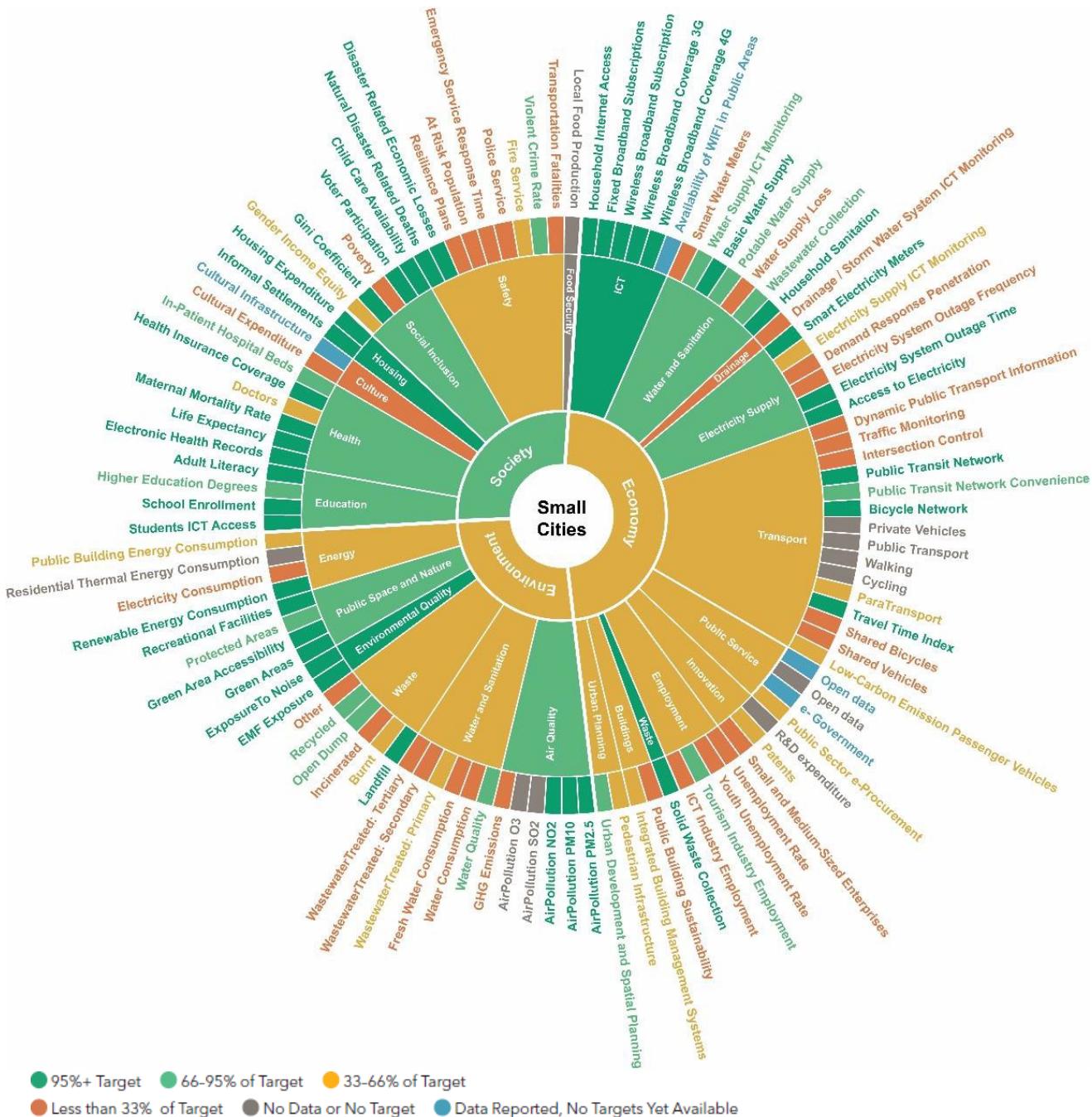

Merk: Referansenivå og måltal gjeld alle deler av figuren. Frå sentrum: Dimension, Kategori og Nøkkelindikator.

Resultat «mindre» kommunar

Figuren viser akkumulerte resultat for 21 "mindre" kommunar i Møre og Romsdal:

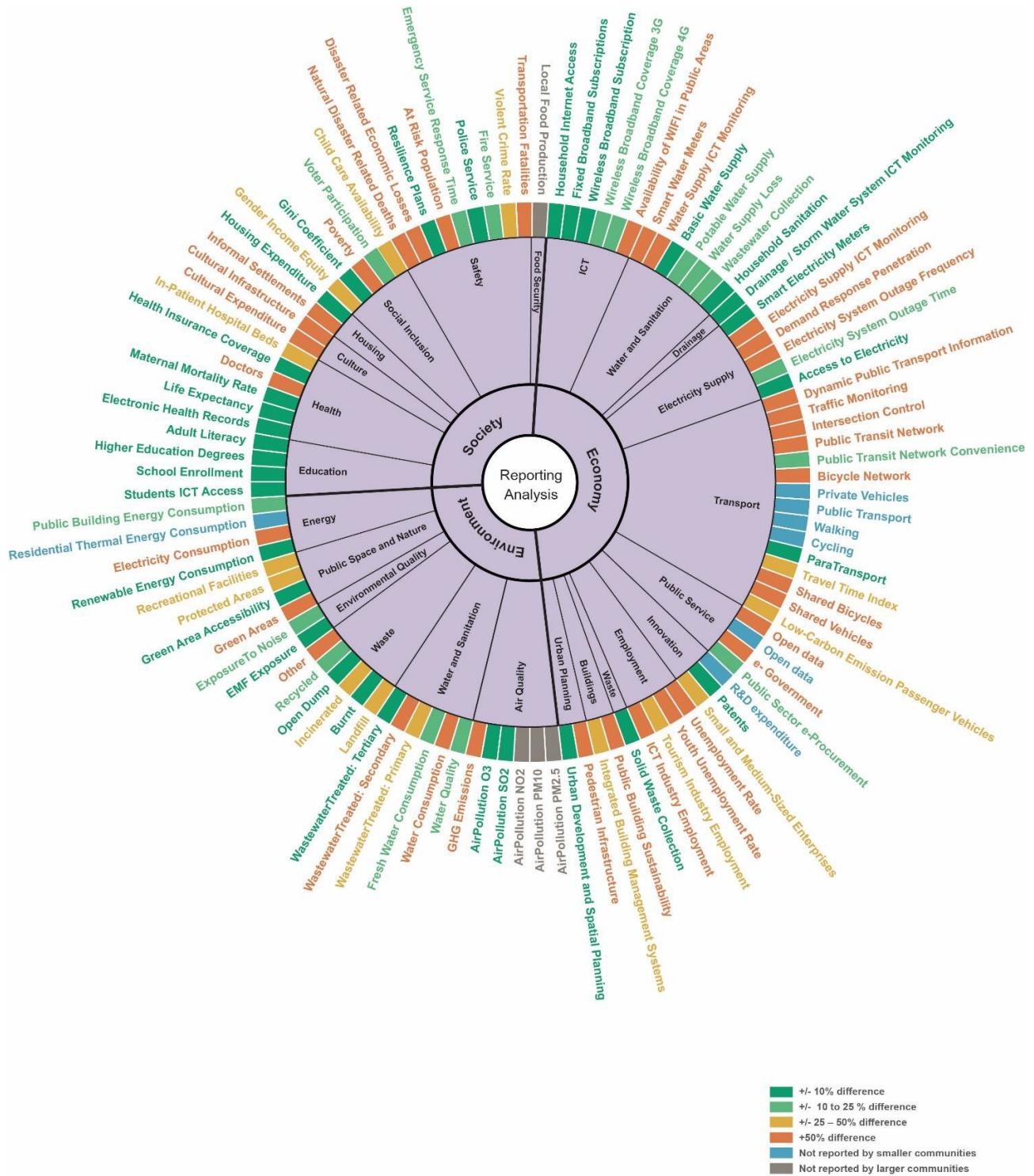
Aukra, Aure, Averøy, Fjord, Gjemnes, Hareid, Herøy, Hustadvika, Ørsta, Rauma, Sande, Smøla, Stranda, Sunndal, Surnadal, Sykkylven, Tingvoll, Ulstein, Vanylven, Vestnes, Volda

Merk: Referansenivå og måltal gjeld alle deler av figuren. Frå sentrum: Dimensjon, Kategori og Nøkkelindikator.

Variasjon i rapportere data - kommunegrupper

Samla resultat for bykommunane vart samanlikna med samla data for "mindre" kommunar. Figuren viser variasjon i gjennomsnittlege verdiar mellom dei to kommunegruppene og kva som faktisk blei rapportert på indikatornivå.

Referansenivå og metode for å sette måltal

Som del av "U4SSC KPIs project" (KPI = nøkkelindikator) er det utvikla måltal (targets) for dei fleste nøkkelindikatorane. Dette for å etablere eit rammeverk for korleis kommunar kan rapportere på kor berekraftige dei er.

Måltala er lik for alle byar og kommunar (internasjonalt) og er fastsett ut frå fleire faktorar:

- oppfylle det relevante berekraftmålet (FN)
- resultat samanlikna med andre internasjonale og multinasjonale standardar (t.d. OECD, EU)
- resultat i forhold til mål sett av FN-organisasjonar (t.d. ITU)
- vurdering av kommunen sitt resultat basert på FN og andre internasjonale fora sine data, og
- resultat målt mot leiande kommunar og byar internasjonalt (best practice)

Måloppnåing er ut frå dette rangert i fire nivå for kvar nøkkelindikator og datapunkt. I tabellane i denne rapporten er dette illustrert slik.

Måloppnåing			Score	Score illustrert (resultat)
0 – 33 %	av måltal	1 poeng	1.0 – 1.9	
33 – 66 %	av måltal	2 poeng	2.0 – 2.9	
66 – 95 %	av måltal	3 poeng	3.0 – 3.9	
95+ %	av måltal	4 poeng	4.0	

I kvar «score-rubrikk» står det i tillegg til farge også eit tal. Dette talet representerer gjennomsnittleg score for alle kommunane i Møre og Romsdal. Dette gir rom for å analysere resultata betre enn dei nokså grove kategoriane gir moglegheit for. Kommunane kan samanlikne sine score med gjennomsnittleg score for alle kommunar for å finne ut kvar ein ligg i høve andre kommunar.

Dataselskapet Atea har i samarbeid med U4SSC/ITU under utvikling ei dataplattform som vil gjere det mogleg å analysere dataene ennå meir grundig. Målet er at dette skal vere på plass og tilgjengeleg for kommunane i løpet av 2021.

Ei viktig nyvinning med denne regionale kartlegginga er at vi kan samanlikne bykommunar med mindre og meir rurale kommunar. Det er i samband med samanstillinga av resultat for heile fylket gjort ei berekning av variasjon i resultat for dei to kommunegruppene, bykommunar og «mindre kommunar». Dette er i tabellane illustrert slik:

Liten forskjell	+/- 10 % forskjell	
Noko forskjell	+/- 10 -25 % forskjell	
Stor forskjell	+/- 25 -50 % forskjell	
Svært stor forskjell	+ 50 % forskjell	
	Ikkje rapportert av mindre kommunar	
	Ikkje rapportert av bykommunar	

Resultata for kvar rapporterte KPI og datapunkt er lagt saman for å gi eit prosentscore for kategoriar, underdimensjonar og dimensjonar og er rangert basert på dei ovannemnte målpoenga. Nøkkelindikator eller datapunkt som ikkje er rapportert eller som ennå ikkje har måltal er ekskludert.

Eksempel: Utdanning 4 nøkkelindikatorar

- Dersom det er rapportert på alle 4 og poenga er: 1 poeng, 3 poeng, 4 poeng og 1 poeng; Samla 9 poeng av 16 moglege = 56,25% rangert som 33 - 66% av målet.
- Dersom det berre er rapport på 3 og poenga er: 3 poeng, 4 poeng og 2 poeng; Samla 9 poeng av 12 moglege = 75% rangert som 66 - 95% av målet.

Måltal og poeng er meint å gi KPI-data ytterlegare kontekst og bør brukast i samanheng med lokale mål og sett opp mot andre samanliknbare byer og kommunar. Resultata bør tolkast i ein lokal, regional og nasjonal kontekst i tillegg til den internasjonale som er lagt til grunn frå ITU.

Foto Ole Helge Haugen

Resultatevaluering

Indikatorsettet som er brukt i denne kartlegginga er utvikla av FN/ITU i samband med «United for Smart Sustainable Cities Initiative» (U4SSC). Dette initiativet er definert slik på [ITU sine nettsider](#)

United 4 Smart Sustainable Cities

The “United for Smart Sustainable Cities” (U4SSC) is a UN initiative coordinated by ITU, UNECE and UN-Habitat, and supported by CBD, ECLAC, FAO, UNDP, UNECA, UNESCO, UNEP, UNEP-FI, UNFCCC, UNIDO, UNOP, UNU-EGOV, UN-Women and WMO to achieve Sustainable Development Goal 11: "Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable".

U4SSC serves as the global platform to advocate for public policy and to encourage the use of ICTs to facilitate and ease the transition to smart sustainable cities.

Indikatorsettet dekker dei tre dimensjonane av FN sine berekraftmål, men har med utgangspunkt i formålet tyngdepunktet i den økonomiske dimensjonen, særleg mål 11 - Berekraftige byar og lokalsamfunn. Indikatorsettet er primært tilpassa større byar, og meir rurale kommunar vil derfor ikkje ha data for enkelte av indikatorane eller dei er mindre relevante for desse. Dette var ei kjent problemstilling før vi starta arbeidet men kartlegginga, og erfaringane vil vere viktige i det vidare arbeidet med å utvikle gode og funksjonelle indikatorsett for berekraft for alle deler av samfunnet.

Indikatorsettet er ikkje å betrakte som ei fullstending kartlegging av berekraftstatus i ein kommune. Resultata bør supplerast med anna statistikk og tolkast med lokal kunnskap. For enkelte område er ei vidare kartlegging av årsaker og meir i detalj nødvendig for å få eit kunnskapsgrunnlag som gir grunnlag for strategiar og handling

Resultata frå denne kartlegginga må tolkast ut frå det faktum av dei ulike berekraftmåla gjensidig påverkar kvarandre, og at 2030 Agenda forpliktar det internasjonale samfunnet til: *“achieving sustainable development in its three dimensions—economic, social and environmental—in a balanced and integrated manner”*.

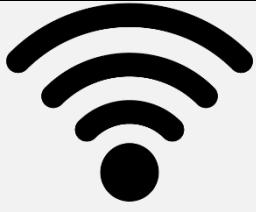
Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Bærekraftig utvikling hviler på tre grunnpilarer:

- Økonomiske forhold
- Sosiale forhold
- Miljøforhold

Kjernen i bærekraftig utvikling er nødvendigheten av å behandle de tre grunnpilarene i sammenheng. Økonomiske, sosiale og miljømessige forhold henger uløselig sammen. Alle tre må være tilfredsstillende ivaretatt, over hele kloden.

DIMENSIJON: Økonomisk berekraft

			
ØKONOMI	IKT/digitalisering (IKT infrastruktur, Vann og Avløp, Drenering, El-forsyning, Transport, Offentlig sektor)	Produktivitet (Innovasjon, arbeidsmarked)	Infrastruktur (Vann og Avløp, El-forsyning, Transport, Avfall, Bygninger, Byplanlegging)

Dimensjon	Prosentscore av maks. score	Tal indikatorar	Maks. score	Oppnådd score
Økonomi	62.2	45	180	112
Sub-dimensjon	Prosentscore av maks. score	Tal indikatorar	Maks. score	Oppnådd score
IKT/Digitalisering	61.7	15	60	37
Produktivitet	54.2	6	24	13
Infrastruktur	64.6	24	96	62

Samla for økonomidimensjonen scorar Møre og Romsdal «gult» altså ein score på mellom 33 -66 % av måltal. Scoren (62,2%) ligg høgt på denne skalaen, men det er ein veg å gå før vi kjem over i ein høgare kategori. Ein skal og merke seg at kartlegginga for dei mindre kommunane vart gjort etter «nedstenginga» av Norge 12.mars 2020. Dette har gitt utslag i svak score på arbeidsløyse, noko som har påverka den samla scoren noko i negativ retning. På økonomidimensjonen scorar gjennomgåande dei mindre kommunane svakare enn by-kommunane. Delvis har dette si forklaring i forhold knytt til pandemi og arbeidsmarknad, men vi ser også at dei mindre kommunane er kome noko kortare på område som innovasjon og digitalisering av offentleg sektor.

Analyserer ein resultata etter sub-kategoriar ser vi at særleg «produktivitet» trekker ned det samla resultatet. Dette vert analysert meir i detalj nedanfor:

DIMENSJON: Økonomisk berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
IKT INFRASTRUKTUR 	Internettdekning husholninger			
	Brebåndsdekning - fastlinje			
	Mobildekning/abonnement			
	4G - dekning			
	3G - dekning			
	WIFI i offentlige områder	NA		

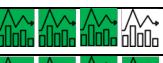
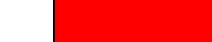
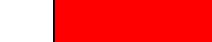
Indikatorane i kategorien IKT infrastruktur viser i kva grad innbyggjarar og næringsliv kan ta del i «informasjonssamfunnet».

Det er ein direkt samanheng mellom dette og økonomisk vekst og utvikling. Nedstenging og restrekjonar i forbindelse med COVID har vist kor viktig dette er for samfunnet. IKT infrastruktur er også heilt avgjerande for å kunne ta i bruk ny og «smart» teknologi, og nye forretningsmodellar.

Kommunane i Møre og Romsdal har gjennomgåande god score på IKT infrastruktur, noko som opnar for å ta i bruk ny teknologi. Sjølv om kommunen har god dekning på t.d. breiband, seier målingane ikkje noko om kvalitet og kapasitet på nettet. Kommunar/område med låg hastigkeit må ta omsyn til dette i si tolking av resultata. Ein meir avansert indikator som har omsyn til dette kan være relevant for Norge.

Når det gjeld opne datanettverk i offentlege område er dette noko meir variert. Her synes enkelte kommunar å ha så låg score at løysingar og tiltak som krev slike opne nettverk neppe let seg gjennomføre (NB: sjølv om det ikkje er måltal på denne indikatoren kan kommunane analysere eigne tal og samanlikne med andre kommunar.)

DIMENSIJON: Økonomisk berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
VA Vann og avløp 	Smarte vannmålere			
	Vannforsyning IKT-overvåking			
	Vannforsyning - basis			
	Drikkevannsforsyning			
	Vanntap i ledningsnett			
	Avløpsvann - oppsamling			
	Sanitærforhold - husholdninger			
Drenering 	Drenering/overvannssystem IKT-overvåkning			

Tilgang på vatn/drikkevatn er godt ivaretatt i kommunane i Møre og Romsdal. Hushaldningane i fylket har og gode sanitærforhold. Det er likevel nokre indikatorar ein scorar svært lågt på. Innføring av «Smarte vannmålere» er ikkje kome langt her i fylket, og det same gjeld overvaking av overflate- og flaumvatn. Med den registrerte, og varsla auken i flaum og overflatevatn synes systema ikkje å vere tilstrekkelege rusta for å sikre eit akseptabelt beredskapsnivå.

Tap av vatn i leidningsnettet er også svært høgt. Dette medfører auka kostnad for forbrukar samt fare for forureining i drikkevatn grunna brot på vatnleidningar. Desse resultata går att for dei fleste kommunane, og er på eit nivå som vert vurderast som kritisk.

Vatn og avløp blir og målt under miljødimensjonen.

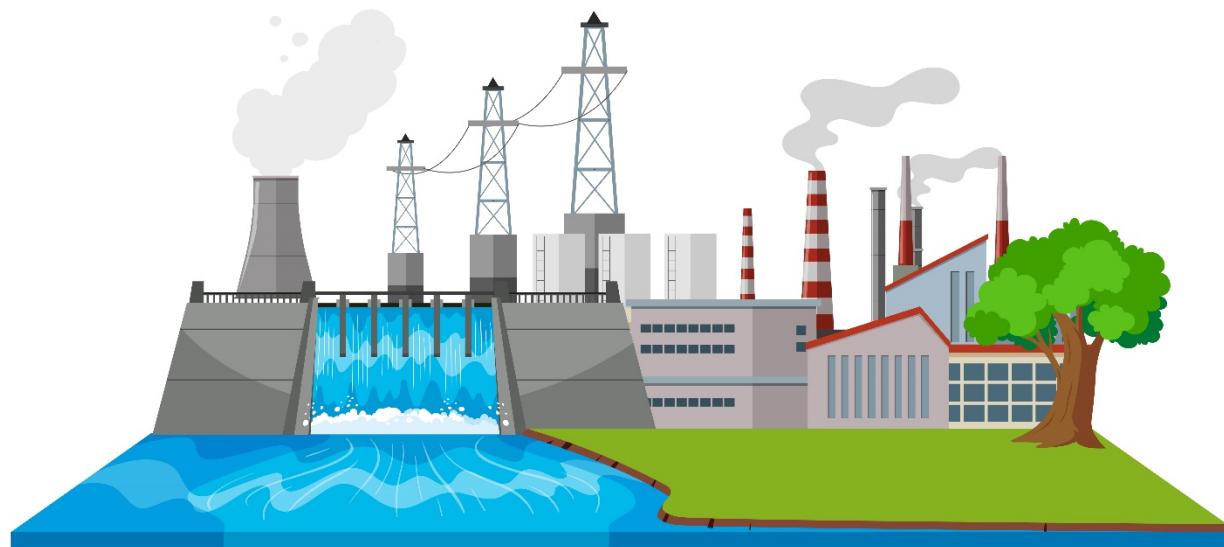

DIMENSIJON: Økonomisk berekraft forts.....

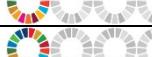
KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
El-forsyning	Smarte elektrisitetsmålere	4.00		
	Elektrisitetsforsyning IKT-overvåking	3.89		
	«Demand Response Penetration»	1.86		
	Strømbrudd - frekvens	1.38		
	Strømbrudd - tid	3.76		
	Tilgang el-nett	3.90		

El-forsyning er godt utbygd og overvaka i fylket. Sjølv om samla tid med straumbrot er låg, viser målingane at talet på straumbrot er høgt i dei fleste kommunar berekna etter SAIFI* standarden. Vårt nett manglar og system for å styre forbruk/tilgang i høve til tilbodet i marknaden. I kva grad dette er kritisk må bransjen sjølv vurdere saman med sine kundar og kommunane. Eit element å ta omsyn til i dei lokale analysane er at manglande kapasitet i nettet kan vere hemmende for næringsetableringar og utbygging av ladeinfrastruktur.

*SAIFI (System Average Interruption Frequency Index) – a system index of average frequency of interruptions in power supply

DIMENSIJON: Økonomisk berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
TRANSPORT 	Sanntidsinformasjon offentlig transport (holdeplasser)		 	
	Trafikkovervåking		 	
	Kryssingskontroll		 	
	Offentlig transportnett		 	
	Tilgjengelighet offentlig transportnett		 	
	Sykkelsti		 	
	Transportmiddelfordeling (TMF) - Privatbil	*		
	TMF- Offentlig transport	*		
	TMF - Gange	*		
	TMF - Sykling	*		
	TMF - Bevegelseshemmede	*	 	
	Reisetidsindeks		 	
	Sykkeldeling		 	
	Bildeling		 	
	Lavutslippskjøretøy		 	

- Tal berre frå bykommunane

Transportsektoren er svært viktig i eit berekraftperspektiv. Dette er den kategorien der vi ser størst variasjon i score mellom «by og bygd» samtidig som tilgangen på data også varierer mykje. Transportmiddelfordeling, altså kor stor del som kører eigen bil, tar buss, går eller syklar, finn ein berre data på for byane, og desse dataene er heller ikkje verken ferske eller veldig nøyaktige. Det er innleia samarbeid med Statens Vegvesen sentralt for å sjå nærmare på dette.

Mykje av variasjonen mellom byane og resten er naturlege variasjonar då transportinfrastrukturen er ulik i ein by og i meir rurale område. Resultata for den enkelte kommune må analyserast ut frå dette.

Vi ser av kartlegginga at bil- og sykkeldeling ikkje er særleg utbreidd i Møre og Romsdal. For bykommunane registrer vi at slike ordningar i noko grad er kome på plass etter at kartlegginga blei gjort. For dei rurale kommunane er det i liten grad utvikla eigna modellar for denne type delingsordningar, noko det kan være rom for å sjå på i pilotprosjekt.

System for trafikkovervaking og styring er heller ikkje utbreidd i fylket. Dette bør ein kunne sjå på om kan prøvast ut t.d. i arbeid med «[bypakkane](#)» i våre byar.

For transportsektoren er det i det vidare arbeidet med indikatorsettet naturleg å vurdere ulike indikatorsett for ulike kommunegrupper.

DIMENSJON: Økonomisk berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
OFFENTLEG SEKTOR 	Åpne data	NA		
	Åpne data			
	Digitalisering offentlige tjenester	NA		
	Offentlig sektor e-handel			

Grad av digitalisering i kommunesektoren varierer mykje i Møre og Romsdal, og i sum er resultata relativt svake. Her skal det leggast til at tilgangen på gode data har vore noko vanskeleg, men i eit samfunn som ligg langt framme internasjonalt når det gjeld digitalisering burde kommunane score betre. Gjennom satsinga «Digi Møre og Romsdal» har kommunane starta dette arbeidet.

Når det gjeld innføring av e-handel varierer også dette kommunane mellom. Her vil vi og i det vidare arbeidet i Berekraftfylket sjå på i kva grad kommunane nyttar berekraft som kriterium ved innkjøp.

INNOVASJON 	FOU - utgifter			
	Patenter			
	Små og mellomstore bedrifter			

Å måle innovasjonsgrad i eit samfunn er krevjande, men talet på patenter og del SMB (små og mellomstore bedrifter) gir ein peikepinn. Supplerande statistisk materiale, som t.d. [fylkesstatistikk](#) og tal frå gründertenesta [hoppid](#) kan gje eit meir utfyllande bilde av situasjonen.

Pandemien, med påfølgande marknadsskift og endra rammevilkår viser at innovasjonsgrad og evne til omstilling i næringslivet blir stadig viktigare. Innovasjonskraft bør derfor ha ei sentral rolle i samarbeidsforum og prosjekt mellom off. sektor, akademia og næringsliv.

DIMENSIJON: Økonomisk berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
ARBIDSMARKNAD 	Arbeidsledighet			
	Arbeidsledighet ungdom			
	Sysselsetting reiselivssektor			
	Sysselsetting IKT-sektor			

Tal arbeidsledige er registrert på ulike tidspunkt, før pandemien for byane og i starten av denne for dei mindre kommunane. I «normale» tider er ikkje arbeidsløyse ei stor utfordring i eit fleirtal av kommunane, men det er ei utfordring at deler av fylket har ei høgare ledigheit enn resten over tid.

Det relativt høge nivået på arbeidsløyse vi ser no er utfordrande, og det må truleg settast i verk tiltak, særleg overfor unge, for å sikre at nivået ikkje blir permanent.

I vekstnæringa reiseliv er sysselsettinga høg i mange kommunar i fylket, men for IKT er tilsvarende tal svært låge. IKT-arbeidsplassar er viktige for å skape ein attraktiv arbeidsmarknad for yngre med høg utdanning, men dannar og miljø som påverkar resten av samfunnet positivt i høve til digitalisering og omstilling. Det er viktig å nemne at det er IKT miljø knytt til anna næring i fylket, t.d. maritim næring som ikkje er med i desse tala. Det kan delvis vege opp for mangelen på «reine» IKT arbeidsplassar.

Fylkeskommunen sitt prosjektet med statlege arbeidsplassar til Møre og Romsdal kan til ei viss grad medverke til fleire IKT arbeidsplassar, men er åleine ikkje tilstrekkeleg for å kome opp på «grønt» nivå, truleg heller ikkje på gult.

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
AVFALL 	Avfallsinnsamling			

Denne indikatoren viser at vi har eit godt utbygd system på avfallsinnsamling. Korleis vi behandler avfallet kjem vi tilbake til under miljø -dimensjonen.

DIMENSIJON: Økonomisk berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
BYGNINGAR 	Offentlig bygning - bærekraftsertifisering			
	Bygningsautomasjonssystem (iBAS) i offentlige bygg			

Bygningar står for ein betydeleg del av klimagassutsleppa og ressursbruken i ein by eller kommune. Erfaringane med «bærekraftsertifiseringar» viser at bygningar kor ein går gjennom prosessen med å sertifisere og der ein søker etter høgre sertifisering-nivå, generelt vil bruke mindre energi og vann. Slike bygningar viser også auka nivå på resirkulering og kompostering og opplevast meir behageleg for brukarane.

Sertifisering av offentlege bygningar kan vise kva som er mogleg og gå føre som gode eksempel for privat sektor.

Standardar som er inkludert er: BREEAM, LEED, CASBEE, BOMA BEST, BCA Green, Passiv hus, etc.

Dette er eit område der off. sektor i fylket kan gjøre ein konkret innsats. Truleg treng en del av dei «mindre» kommunane «drahjelp» i dette arbeidet, og eit felles prosjekt på området bør vurderast.

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
AREALPLANLEGGING 	Fotgengarsoner (bilfrie soner)			
	By- og tettstedplanlegging - Kompakt			

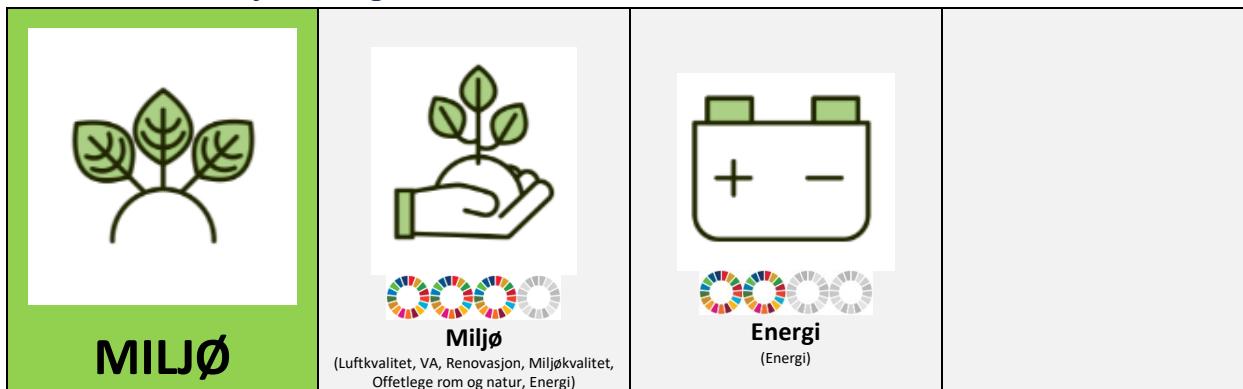
Fotgengarsoner (bilfrie soner) er områder av en by eller sentrum som er reservert for fotgengarar, med unntak for utrykkingskøyretøy, vareleveransar eller drosjer .

Dette er ein indikator som i hovudsak er relevant for sentrum av byar og større tettstader. Resultata må analyserast i ein lokal samanheng i den enkelte kommune .

For å fylle kravet om bærekraftig byplanlegging må alle fem følgande spørsmål kunne svarast ut med «ja»:

- 1) Fortetting – unngå byspreiing
- 2) Samankoppling – plassar og lokasjonar må vere godt kopla sammen
- 3) Integrasjon - funksjonsblanding i arealbruk
- 4) Sosialt inkluderande
- 5) Motstandsdyktig mot klimaendringar

DIMENSION: Miljømessig berekraft

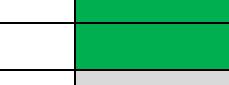
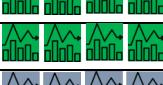
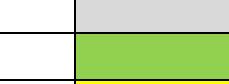
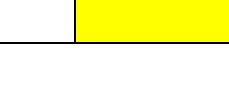
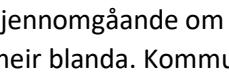
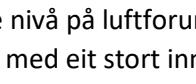
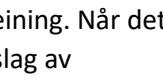
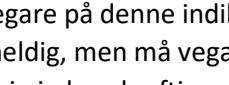
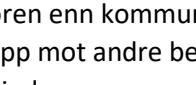
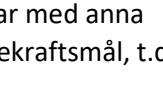

Dimensjon	Prosentscore av maks. score	Tal indikatorar	Maks. score	Oppnådd score
Miljø	67.0	25	100	67
Sub-dimensjon	Prosentscore av maks. score	Tal indikatorar	Maks. score	Oppnådd score
Miljø	68.2	22	88	60
Energi	58.3	3	12	7

Miljødimensjonen er gjerne den «folk flest» forbinder med berekraft. Her scorar Møre og Romsdal gjennomgåande godt, men det er berre på 8 av 25 indikatorar at vi scorar på nivå 4, dvs. +95% måloppnåing. Når vi og veit at det er ei mogleg feilkjelde på utslepp av klimagassar (sjå omtale neste avsnitt) ser vi at det framleis er mykje å strekke seg etter på miljødimensjonen.

By-kommunane scorar i sum betre enn resten av fylket. Eit av avvika er på behandling av avfall. Her må resultata analyserast i ein regional setting, då avfallshandtering sjeldan skjer innafor grensene av ein kommune.

DIMENSIJON: Miljømessig berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
LUFTKVALITET 	Luftkvalitet - PM 2.5			
	Luftkvalitet - PM 2.5			
	Luftkvalitet - NO2			
	Luftkvalitet - SO2			
	Luftkvalitet - O3			
	Klimagassutslipp			

Kommunane i Møre og Romsdal rapporterer gjennomgåande om låge nivå på luftforureining. Når det gjeld utslepp av drivhusgassar er bildet noko meir blanda. Kommunar med eit stort innslag av industriverksemd (kraftkrevjande) scorar dårligare på denne indikatoren enn kommunar med anna næringsstruktur. Høge utslepp er i seg sjølv uheldig, men må vegast opp mot andre berekraftsmål, t.d. sysselsetting eller at det ein produserer inngår i ein berekraftig verdikjede.

I dei lokale analysane må ein likevel vurdere utsleppskjeldene i høve til om produksjonen er optimalisert i høve til å redusere utslepp. Sjølv om det kan argumenterast for høge utslepp i forhold til andre indikatorar, kan ein ikkje sjå bort frå unødig høge utslepp.

Sjølv om utsleppa per i dag er relativt gode, gjer ambisjonane om kutt, både nasjonalt og internasjonalt at det må vesentlege kutt til for å nå måla framover.

NB: Etter at datainnsamlinga vart gjort har det kome fram at det er ei mogleg feilkjelde når det gjeld utslepp frå skipsfart. Det blei sett 674 millionar liter meir av typen drivstoff som kallast marine gassoljar i 2019 enn det som tidlegare er rapportert. Dette kan føre til justering av utsleppstal for kommunar med ein stor marin og maritim sektor. Feilen ligg hos SSB og ikkje hos kommunane som har gjort datainnsamlinga.

DIMENSIJON: Miljømessig berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
VA Vann og avløp 	Drikkevannskvalitet			
	Vannforbruk			
	Ferskvannforbruk			
	Avløpsrensing - Hoved			
	Avløpsrensing - Sekundær			
	Avløpsrensing - Tertiær			

Innhenting av data på området VA har for enkelte kommunar vore krevjande. Dette er ikkje data som er tilgjengeleg i opne datakjelder, men må innhentast frå relevant avdeling i kommunen eller frå kommunalt/interkommunale selskap. Det har vore rapport om både manglande data og manglande vilje på å levere data. Data for ei så viktig samfunnsområde burde vore gjort lettare tilgjengeleg.

Den einaste indikatoren med akseptabel score er drikkevatn-kvalitet. Forbruket av vatn er svært høgt, og reinsing/behandling av avløpsvatn er under internasjonal standard.

Held vi dette saman med resultata vi fann på tap i leidningsnettet, viser resultata at dette er ein sektor der det trengs ein ekstraordinær innsats for å kome opp på berekraftig nivå. Det er då viktig at utbetring og oppgradering blir gjort etter prinsipp for smart og berekraftig samfunnsutvikling. Det bør setjast strenge standarar for berekraftige løysingar og produkt.

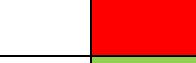
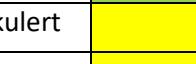
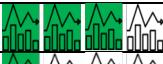
Ein [rapport](#) utarbeida av Norconsult og SINTEF viser eit investeringsbehov i VA sektoren i Norge på 332 milliardar kroner dei neste 20 åra. Direktør Thomas Breen reiser med bakgrunn i dette spørsmålet om ikkje statlege tilskot bør vurderast for den storstilte satsinga mange kommunar står overfor.

Dette er ein sektor som er finansiert etter «sjølvkostprinsippet», dvs. via gebyr til forbrukar. Modellen er under kritikk frå fleire hald, og kritiske røyster hevdar den er til hinder for nødvendig oppgradering av infrastrukturen og effektivisering av sektoren. Gebyr på VA sektoren er i dag gjennomgåande høgare i rurale enn i urbane strok. Ein auke i gebyra grunna oppgradering/fornyning vil truleg forsterke denne tendensen og ytterlegare auke presset på sentralisering i Norge og vil kunne medføre usosial gebyrvekst.

I sin «Oppdragsgivers beskrivelse av oppdraget - mulighetsstudien 2021 for vann- og avløssektoren» skriv regjeringa:

«Det er synliggjort et stort behov for fornying og renovering av ledningsnettet, og særleg det kommunale vann- og avløpsnettet. Lekkasjetapet er i dag i gjennomsnitt på 30 prosent, i de verste tilfellene opp mot 60 prosent. Norge er dermed blant de dårligst stilte landene i Europa når det gjelder lekkasjetap. Lekkasjer kan føre til innsug av forurenset vann og dermed fare for at folk kan bli syke av drikkevannet, noe vi har sett eksempler på. Det er også behov for å bygge ut infrastrukturen for å håndtere overvann som følge av klimaendringene. Overvannsproblemer på det kommunale avløpsnettet fører til kjelleroversvømmelser, vannskader og ekstra belastning på avløpssystemet. Mye av overvannet havner i dag helt unødvendig i renseanleggene.»

DIMENSIJON: Miljømessig berekraft forts.....

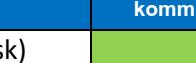
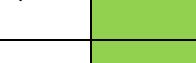
KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
 RENOVASJON	Avfallsbehandling - deponi			
	Avfallsbehandling - åpen brenning			
	Avfallsbehandling - forbrenningsanlegg			
	Avfallsbehandling - åpent deponi			
	Avfallsbehandling - resirkulert			
	Avfallsbehandling - annen			

Avfallshandtering er eit komplekst område å måle berekraft innafor. Resultata bør analyserast i dialog med lokale og regionale renovasjonsselskap. Ein bør og ta omsyn til «eksport» av avfall.

For stor del av avfallet går til forbrenning, men her er det stor skilnad mellom kommunane. Også her må ein ta omsyn til at avfallshandtering er «regional» og ikkje avgrensa av kommunegrenser.

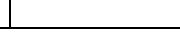
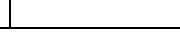
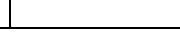
Grad av resirkulering viser at det er felles utfordringar å ta tak i innafor dette området.

Ei anbefaling er at det vert gjort vurderingar av kor berekraftig avfallshandteringa er regionalt, avgrensa til dei geografiske områda som har felles avfallshandtering.

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
 MILJØKVALITET	Stråling (elektromagnetisk) eksponering			
	Støy eksponering			

Verken støy eller elektromagnetisk stråling er ein gjennomgåande problem her i fylket. Kommunane bør likevel vere merksam på ein viss aukande tendens innafor eksponering for støy i utsette område. Dette er noko ein bør legge vekt på i arbeid med og forvaltning av arealplanar, og særleg ved søknader om dispensasjon.

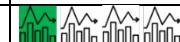
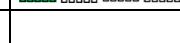
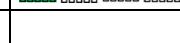
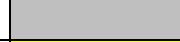
DIMENSIJON: Miljømessig berekraft forts.....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
OFFENTLEGE ROM OG NATUR 	Grøntområder	3.81	 	
	Grøntområder - tilgang	4.00	 	
	Verna naturområder	1.95	 	
	Rekreasjonsfasiliteter	2.05	 	

Tilgang til offentleg rom og grøntområde er rekna for ein viktig berekraftsindikator i storbyar. Med vår geografi og demografi er ikkje dette alltid like relevante indikatorar.

Indikatoren som har fått nemninga «Rekreasjonsfasiliteter» omfattar innadørs trenings- og aktivitetsfasilitetar (treningscenter, gymnastikksalar, svømmebasseng etc.) og utandørs idrettsanlegg og parkar og grøntområde sett av til rekreasjon. Her spriker resultata mellom kommunane, og i analysane i kvar kommune må og ein og sjå dette i samanheng med tilgang på grøntområde. Tilgang til «rekreasjonsfasiliteter» er viktige for m.a. folkehelse og sosial inkludering, og ved svak score er dette noko ein bør sjå nærrare på.

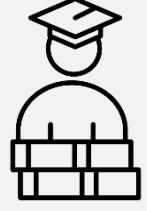
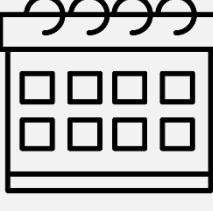
Fastsetting av verneområde ligg ikkje til kommunane, men dei har høve til å påverke dette. Indikatoren bør vurderast i ein større, regional samanheng enn på kommunenivå.

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
ENERGI 	Andel fornybar energi		 	
	Elektrisitet - forbruk		 	
	Hushodninger –termisk energiforbruk			
	Offentlige bygninger - energiforbruk		 	

Få regionar i verda scorar høgare på fornybar energi enn vi i Møre og Romsdal. Dette er og bilde for resten av landet. Dette kan vi takke vasskraft, og etterkvert vindkraft.

At vi scorar i den motsette enden av skalaen når der gjeld forbruk av elektrisitet har fleire forklaringar. Noko av svaret ligg i at vi brukar elektrisitet til oppvarming i langt større grad enn det som er vanleg elles i verda. Samstunds viser fleire andre indikatorar at vi nok har eit unødig høgt forbruk av energi. Gjennom sparetiltak og bruk av energieffektive og smarte løysingar bør det vere eit felles mål for oss å redusere energiforbruket.

DIMENSIJON: Sosial berekraft

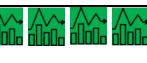
	 Utdanning, Helse og Kultur 	 Sikkerhet, Boligpolitikk og Sosial inkludering 	
---	---	---	--

Dimensjon	Prosentscore av maks. score	Tal indikatorar	Maks. score	Oppnådd score
Sosial	72.1	26	104	75
Sub-dimensjon	Prosentscore av maks. score	Tal indikatorar	Maks. score	Oppnådd score
Utdanning, helse og kultur	81.8	11	44	36
Sikkerhet, boligpolitikk og sosial inkludering	65.0	15	60	39

Det er på den sosiale berekraftdimensjonen Møre og Romsdal scorar best. Dette trass i at på kulturområdet scorar vi «rødt» då indikatoren ikkje passar heilt for norske forhold. Trass i at vi gjennomgåande scorar høgt, er det også negative «overraskningar», både på fattigdom og for naudetataane.

Indikatorane som måler utdanning og sosiale forhold egnar ikkje i tilstrekkeleg grad å få fram variasjon internt i Norge. Her bør kommunane gå djupare gjennom supplerande statistikk innan t.d. integrering, universell utforming, barnevern, del tilpassa bustad.

DIMENSIJON: Sosial berekraft forts....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
UTDANNING 	Studenter -IKT tilgang			
	Skoledeltagelse - gunnskole			
	Utdanningsnivå – høyere utd.			
	Lese- og skriveferdigheter - voksne			

Norske elevar har god tilgang til IKT i skulen. Gode ferdigheter i data er avgjerande for at innbyggjarane skal kunne ta del i informasjonssamfunnet. Ein bør likevel ha eit spesielt fokus på grupper som eldre og framandspråklege som kan ha større utfordringar på dette området enn andre grupper.

Det norske systemet med pliktig, og gratis skulegang (grunnskule) sikrar god score på denne indikatoren. Frå andre datakjelder, t.d. Fylkesstatistikken veit vi at bildet er noko meir nyansert på vidaregåande, og kommunane bør ta med desse tala i si analyse av området.

Del av befolkning med høgare utdanning varierer, og kommunar bør legge utdanningsnivå i sitt bu- og arbeidsmarknadsområde til grunn i analysane.

Variasjon i utdanningsnivå mellom kommunane heng ofte saman med kompetansebehov i den lokale arbeidsmarknaden. Dette kan vere vanskeleg å endre, men eit tiltak som er foreslått av demografiutvalet er satsing på arbeidsfellesskap/kontorfellesskap. Her kan fylkeskommunen være en pådrivar.

Foto: Pål Normann Austnes

DIMENSIJON: Sosial berekraft forts....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
HELSE 	Elektronisk pasientjournal			
	Forventet levealder			
	Mødredødelighet			
	Legedekning			
	Sykehussenger			
	Helseforsikring/ Folkehelsedekning			

På helseindikatorane scorar kommunane i Møre og Romsdal høgt, og ganske jamt, men med nokre unntak. Legedekninga i distriktskommunane er gjennomgåande lågare enn den standard som vert nytta av FN. Resultata bør vurderast i høve til korleis det norske helsevesenet er organisert med ei «overlapping» mellom primær- og spesialisthelsetenesta. Samla legedekning for fylket er god.

Når det gjeld sjukehussenger i høve til befolkning ligg scoren her tett opp mot «lys grøn», og er ein indikator som er noko komplisert å tolke. Befolkninga i norske kommunar har i teorien tilgang til svært mange sjukehussenger, ikkje berre dei i eigen kommune/region. Dette har si forklaring i funksjonsfordeling mellom sjukehusa og «fritt sjukehusval». Ein betre indikator her kan kanskje være avstand (reisetid) til sjukehus.

Det er utvikla gode indikatorsett på folkehelse, men færre for helsetilbodet. Det bør utviklast supplerande statistikk for dette området, slik m.a. fylkeskommunen sin samarbeidspartner [Helseinnovasjonssenteret](#) arbeider med.

Når det gjeld spørsmål knytt til folkehelse viser vi til den ferske [«Folkehelseundersøkelsen»](#).

DIMENSIJON: Sosial berekraft forts....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
KULTUR 	Kuturbudsjett (kulturminne) - andel			
	Kultur infrastruktur			

Indikator for kuturbudsjett er knytt til kulturar/kulturminne, ikkje kuturbudsjett samla: «*Municipal expenditure on preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage*»

Scoren på indikatoren for kor stor del av budsjetta kommunane nyttar på kulturformål (kulturminne) gir ikkje eit rett bilde av situasjonen. Årsaka ligg primært i at i Norge ligg ein større del av budsjett knytt til kulturarv på stat og fylkeskommune enn det som er lagt til grunn ved utarbeiding av indikatoren.

Indikatoren som er brukt er relevant på nasjonalt nivå, men på kommunenivå bør ein eventuelt sjå på andre indikatorar og supplerande statistikk på kulturområdet.

Møre og Romsdal fylkeskommune ved Kulturdirektøren vil ta eit initiativ for å utvikle supplerande indikatorar/indikatorsett på dette området.

Foto: Monica Kjøll Tornes

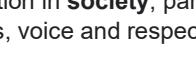
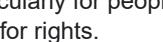
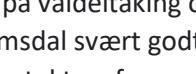
DIMENSIJON: Sosial berekraft forts....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
BOLIGPOLITIKK 	Uregulerete boligområder/slum		 	
	Utgifter bolig		 	

Norske hushald brukar ein relativt liten del av inntekta si på bustad, slik og i Møre og Romsdal. Dette gjennomsnittstalet skjuler likevel at låginntektsgrupper gjerne brukar ein høg del av inntekta på bustad.

Her kan ein med hell supplere med statistikk frå [Husbanken](#) som har ein eigen «Boligsosial monitor».

Vi registrer ikkje problem knytt til ikkje regulerte bustadområde/slum.

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
SOSIAL INKLUDERING 	Kjønnsforskjell - inntekt		 	
	Gini-koeffisient		 	
	Fattigdom		 	
	Valgdeltagelse		 	
	Barnehagedekning		 	

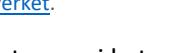
Social inclusion is defined as the process of improving the terms of participation in **society**, particularly for people who are disadvantaged, through enhancing opportunities, access to resources, voice and respect for rights.

Kommunane i Møre og Romsdal scorar gjennomgåande relativt høgt på valdeltaking og barnehagedekning. På indikatorane for inntekt scorar vi i Møre og Romsdal svært godt på Gini-koeffisienten som måler økonomiske ulikheit i samfunnet (spreiing i inntekt og formue i befolkninga).

Ser vi på inntektsgap mellom kjønn er denne relativt høg i Møre og Romsdal, og gjennomgåande høgare enn i dei andre byane som er målt i Norge. Dette har ofte vore forklart med næringsstrukturen i fylket (høg del industri) men om ein samanheld kommunetala støttar ikkje dette denne teorien fullt ut.

Den svakaste scoren i denne kategorien finn vi på indikatoren for relativ fattigdom (under 50 % av medianinntekt). Vi veit frå forsking at fattigdom har ulike følgjeverknader som utanforskap, fråfall i skulen m.m. Det vil vere avgjerande både å finne ut meir om årsakene til fattigdom samt målretta arbeid for å motverke både fattigdom og følgjeverknader. Ein bør og sjå nærmare på kvifor nokre (få) kommunar ikkje har like negative resultat på denne indikatoren- er det naturlege forklaringar på det, eller er det noko å lære av desse kommunane?

DIMENSIJON: Sosial berekraft forts....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
SIKKERHET 	Dødsfall - naturkatastrofer			
	Økonomisk tap - naturkatastrofer			
	Beredskapsplaner			
	Befolkning i risikosone naturkatastrofe			
	Responstid - nødetater			
	Politi - dekning			
	Brannvesen - dekning			
	Voldskriminalitet - rate			
	Dødsfall i trafikken			

*Kommunane I Møre og Romsdal har beredskapsplanar, men ikkje etter "[SENDAL rammeverket](#)".

Kommunane i Møre og Romsdal scorar gjennomgåande godt på indikatorane i kategorien sikkerheit. Når det gjeld beredskapsplanar så er dette på plass, men dei følgjer ikkje FN/UNDRR sitt rammeverk SENDAI.

Når det gjeld valdskriminalitet så er det ulike måtar å kategorisere dette frå land til land, og Norge inkluderer meir i dette enn mange andre land, noko som gjer scoren kunstig låg. Får kommunar eit høgt tal her er dette likevel ein indikator ein bør følje med på, og eventuelt gjere tiltak om utviklinga held fram.

Det er likevel indikatorar fleire kommunar scorar lågt på, og som ikkje utan vidare let seg forklare med «teknikalitetar». På brann-, og særleg politidekning scorar fylket samla lågt. Måleininga her er årsverk per 100 000 innbyggjarar. For politi er det berre ein kommune som er over 66 % av «target», mens for brannvesen er resultata meir varierte.

Politidekninga i Møre og Romsdal er låg, og etter FN sin standard svært låg. Dette er eit statleg ansvar som ein må jobbe med politisk.

For brannvesen som er eit kommunalt ansvar kan det vere ein tanke å bli samde om ein felles standard, tilpassa lokale forhold, ein skal arbeide mot å nå.

Desse indikatorane måler ikkje kvalitet på tenestene, og ei meir fagleg analyse der fagetatane og andre som kjenner områda godt får medverke vert anbefalt før ein konkluderer endeleg på dette.

Sjølv om dødstala i trafikken var historisk låge i 2020, var talet for 2019 det høgaste vi har sett siste tiåret. Dette viser at det framleis må leggast ned mykje arbeid med trafikktrygging for å nå nullvisjonen også her i fylket.

DIMENSIJON: Sosial berekraft forts....

KATEGORI	Nøkkelindikator	Gj. snitt score kommunar	Resultat	Variasjon score
LOKALMAT 	Lokalmat	NR		

Det er ikkje tilgjengeleg tal for lokal matproduksjon slik dette er definert i desse målingane. Det er heller ikkje gode tal for «sjølvbergingsgrad» på lokalt eller regionalt nivå (og heller ikkje nasjonalt ?). Dette gjer det vanskeleg å sette mål for dette området og jobbe målretta for å senke transport-fotavtrykket frå matvaresektoren.

Mat og matproduksjon er eit «heitt» tema i den offentlege debatten, ikkje minst knytt til transport, matsikkerheit, lønsemeld i landbruket og sentralisering. Sjølv utan gode indikatorar er det derfor naturleg å jobbe vidare med tema mat i eit berekraftperspektiv, og då spesielt produksjon og distribusjon av «lokalmat». Ein auke i «lokalmat» har positiv verknad på fleire berekraftmål i forhold til «langreist mat» utan at det er påvist særlege negative verknader.

Samstundes bør ein sjå nærmare på om det er mogeleg å få fram gode tal på denne indikatoren, og/eller jobbe med å ta fram andre relevante indikatorar.

Foto: Per Kvalvik

Oppsummering resultat

Den samla berekraftprofilen for kommunane i Møre og Romsdal gir ein «score» så vidt over grensa for kategori 3, dvs. 66 – 95 % av måltal. Variasjonen i resultat er stor, men mest mellom ulike indikatorar og mindre mellom kommunane. Dette gir grunnlag for å peike på både gode og mindre gode resultat for fylket samla.

På den positive sida merkar vi oss at infrastrukturen er godt utbygd, både den fysiske og digitale, sjølv om det på samferdselsområdet er svake punkt. Men tilstanden på infrastrukturen, og kor godt den blir nytta til å skape eit berekraftig samfunn er langt meir variabel. Vi er ikkje så digitale som det infrastrukturen gir rom for, VA sektoren har store vedlikehaldsutfordringar og vi er flinke til å samle inn avfall, men scorar svakt på resirkulering.

På samferdselsområdet er resultata mest relevante for byane, og her er det transportmiddelfordelinga som er den store utfordringa. For lite kollektiv/sykkel/gange, og for mykje privatbil.

Målingane av arbeidsmarknaden i fylket ber delvis preg av «pandemi-tal», men samla viser tala at det må jobbast vidare med å styrke innovasjonskrafta i fylket.

Luftkvaliteten i fylket er gjennomgåande god, og det er lite problem med støy og stråling.

Klimagassutsleppa varierer mykje mellom kommunane og er samla «midt på treet». Om ein tar omsyn til at det er ei mogleg feilkjelde her (mogeleg feil i SSB tal for maritim sektor) samt at det kjem auka krav til utsleppskutt i åra framover er dette eit område vi må følgje nøye.

Ein kategori som er grøn, er tilgangen til grøntområde, samt idretts- og fritidsfasilitetar.

Norge, og Møre og Romsdal er leiande innan fornybar energi og befolkninga har god tilgang til elektrisitet. Det er framleis potensiale i el-nettet for fleire «smarte» løysingar som gjer at ein kan styre og utnytte elektrisiteten betre. Vi har og eit svært høgt forbruk av elektrisitet som, til dels unødig høgt. At offentlege bygg manglar berekraftsertifisering er ei delforklaring her.

Utdanningsnivået er samla bra i fylket, men spriket mellom kommunane er for stort.

På helseområdet er resultata gode, sjølv om det her er noko sprik mellom kommunane.

Når det gjeld bustad er resultata gode, men dei samla tala skjuler ei utfordring med at bustadutgifte er med å forsterkar inntektsforskjelar.

Sosial inkludering er eit område der resultata varierer frå topp-score på fordeling av verdiane i samfunnet (GINI) til raude varsellamper på fattigdom.

Også på området samfunnssikkerheit ser vi tilsvarande sprik. Her ligg noko av forklaringa i at ein ikkje nyttar internasjonale standarar for beredskapsplanar, medan responstid naudetatar og politidekning (særleg i dei mindre kommunane) trekker ned den samla scoren.

Anbefaling tiltak og satsingar

Som oppsummeringa viser er det forbettingspotensiale på fleire felt, sjølv om profilen viser at Møre og Romsdal er eit berekraftig samfunn på mange område.

Vi har sett på dei største utfordringane og kjem med anbefalingar til kva som bør prioriterast for heile fylket framover. Dette er utfordringar som er for omfattande for kvar enkelt kommune og der ein løyser dei mest effektivt i eit breitt samarbeid. Fleire av desse tiltaka er og relevante på nasjonalt nivå, og då er det naturleg at aktørar i Møre og Romsdal søker nasjonale samarbeid eller initierer pilotprosjekt her i fylket. I tillegg er det opp til kvar enkelt kommune å initiere tiltak basert på dei lokale kartleggingane.

Vi vil understreke at dette er innspel basert på kartleggingane, og temaene bør kartleggast grundigare i samarbeid med fagetatar og relevante aktør før realisering.

Vi anbefaler følgande fylkesdekkande satsingar:

- Smart og berekraftig VA sektor.
- Fattigdom og sosial inkludering
- Sirkulær økonomi
- Digitalisering off. sektor
- Offentlege bygg – berekraftsertifisering
- Lokalmat og mattryggleik

I tillegg foreslår vi at det vert etablert eit «Berekraftfond – Møre og Romsdal» som skal bidra med finansiering av desse tiltaka og andre tiltak knytt til berekraftkartlegginga.

Anbefalingane er ikkje nødvendigvis adressert til enkeltaktørar og det er opp til aktørane sjølv å ta initiativ innafor dei ulike områda. På nokre av satsingsområda er det allereie prosjekt og satsingar det er naturleg å bygge vidare på, og her viser vi til desse.

Samarbeid er nøkkelen til å lykkast med å gjere Møre og Romsdal til eit meir berekraftig samfunn. Det felles kunnskapsgrunnlaget som ligg i dei kartleggingane som er gjort er eit solid fundament for å forsterke og utvide samarbeidet om å skape «Berekraftfylke Møre og Romsdal».

I offentleg sektor er «Møre og Romsdal 2025», som forpliktar og strukturerer samarbeid og samhandling på alle forvaltningsnivå ei god ramme for dette.

Gode samarbeidsforum nasjonalt i «Bærekraftnettverket» og internasjonalt mot «United Cities» og ITU/FN er og viktige pilarar i arbeidet.

Smart og Berekraftig VA sektor

Kartlegginga synleggjer store utfordringar med kvalitet og vedlikehald på vatn- og avløpsnettet. Sektoren har ikkje tatt i bruk den nyast teknologien eller vektlagt berekraftige løysingar i særleg grad.

Mange har peika på finansieringsmodellen (gebyr) som ei hindring for å få fart på fornyinga av leidningsnettet. Enkelte tek til orde for at staten må gå inn med (betydelege) midlar i eit skippertak for å betre kvaliteten på drikkevatnet og korleis vi handterer overflate- og avløpsvatn. Professor Victor Norman er mellom dei som argumenterer for dette i kronikken [«Lider staten av vannverk?»](#).

I ein rapport av Norconsult og SINTEF som er omtala tidlegare i rapporten viser ein til at i dag er gjennomsnittleg gebyr 9.500 kroner. For Nordland, Troms og Finnmark og Møre og Romsdal antydar rapporten nærmare ei tredobling av gebyr fram mot 2040 med dagens finansiering. Dette viser at gebyrfinansieringa også har eit element av «sentralisering» innebygd, då auken i gebyr blir vesentleg større i rurale enn urbane strok.

Etter vår vurdering er statlege tilskot til sektoren nødvendige, men dei må innretta slik at vi sikrar ein berekraftig og «smart» oppgradering av denne viktige infrastrukturen, og ikkje er med og forsterkar sentraliseringa.

Vi foreslår derfor at å utgreia eit statleg fond for «Ein Smart og berekraftig VA sektor» med arbeidstittel:

Fondet for ein Smart og berekraftig VA sektor

Målet er å få etablerte eit statleg, nasjonalt fond med sete i Møre og Romsdal der kommunar (eller alle kommunane) i Møre og Romsdal er pilotar for utprøving av modellen. Relevante aktørar i Møre og Romsdal vert oppmoda om å etablere eit samarbeid for å utgreie og realisere prosjektet.

Fondet er ikkje tenkt til alminneleg vedlikehald og nødvendige oppgraderingar i forhold til lovpålagt standard, men oppgraderingar som fyller kriteria for «smarte og berekraftige» løysingar. Føresetnaden for å søkje tilskot frå fondet er at ein har kartlagt VA området i forhold til «smart og berekraftig» ved bruk av indikatorsett og metode for datainnsamling og dokumentasjon av data etter godkjent standard/protokoll (må utgjera).

U4SSC indikatorsett og metodikk kan vere retningsgivande for ein slik standard.

Tema som må utgjera (ikkje utfyllande):

- Kriteria for tildeling frå fondet – ikkje til alminneleg vedlikhald.....
- Rapportering
- Resultatmål
- Organisering
- Finansiering (Enova er t.d. finansiert gjennom tildelinger over statsbudsjettet og påslag på nett-tariffen)

Møre og Romsdal har mange miljø som kan delta i eit slikt arbeid; kompetansemiljø på VA-sektoren og på berekraft, kompetansemiljø på fondsforvatning og eit næringsliv med brei kompetanse innafor fleire deler av sektoren. Møre og Romsdal er og den einaste regionen som har kartlagt kor «smart og berekraftig» VA-sektoren er heilt ned på kommunenivå.

Fattigdom og sosial inkludering

Kartlegginga viser svake resultat på indikatoren for relativ fattigdom, men med variasjon mellom kommunar, der byane kjem betre ut enn randkommunar og distriktskommunar. Følgjeverknader av fattigdom rammar barn og unge spesielt gjennom utanforsk og fråfall i skole mm. Kommunane har ansvar for mange av tenestene til denne gruppa, men samarbeid mellom aktørar i offentleg sektor kan styrke tenestetilbodet. Sosiale forskjellar har auka i løpet av pandemien, og utfordringane som venter med omsyn til sosial inkludering er venta å auke tilsvarende framover. Desse utfordringane må løysast av kommunane i samarbeid med statlege aktørar som NAV, Husbanken, BUFetat, Helseforetaket for å nemne nokre. Erfaringa viser og at eit systematisk samarbeid med frivillig sektor og aktørar innanfor kultur og idrett gir gode resultat.

Gjennom programmet Møre og Romsdal 2025 er «Levekårsnettverket» etablert, eit strategisk samarbeid mellom statlege og regionale aktørar på velferdsområdet om oppgåveløysingar for å kunne gi gode og samordna tenester til kommunane. Møre og Romsdal 2025 startar også to prosjekt på utanforsk blant barn og unge, eit på systematisk arbeid med tiltak mot fråfall i vidaregåande opplæring, og eit på kommunale tiltak mot utanforsk blant barn og unge, der Levekårsnettverket vil delta for å forbetre samarbeidet mellom kommunar og statleg nivå mot utanforsk.

Det er også nødvendig å sjå nærmere på utfordringane kartlegginga viser: kva er årsakene til dagens situasjon, kva tiltak har vi, korleis får vi til samla innsats for å motverke følgjeverknadene, korleis kan vi gjere det enklare å hoppe i sosial status, korleis skaper vi eit meir inkluderande samfunn.

Arbeidet mot fattigdom og med sosial inkludering må forsterkast og utvidast til å omfatte fleire aktørar. Ein bør og vurdere om det kan utarbeidast ein felles plan/strategi for dette arbeidet.

Foto: Terje Aamodt

Sirkulær økonomi

...eller kretsløpsøkonomi, eir et prinsipp for **økonomisk** verksemd som har som mål at ressursar blir i **økonomien** lengst mogleg. Dette ønskjer ein å oppnå ved å redusere råvarebruk, avfall, utslepp og energiforbruk til eit minimum

Gjenbruk, resirkulering, gjenvinning eller sirkulærøkonomi – ideen om å «bruke opp» eit materiale, produkt eller konsept før det blir avfall er både energiøkonomisk og ressurssparande og bidrar til måloppnåing på fleire berekraftmål.

Det vert jobba aktivt med å sirkulære prinsipp må mange felt i Møre og Romsdal; i akademia, i næringsliv, i renovasjonssektoren, blant offentlege aktørar og i frivillig sektor.

Ein bør sjå nærmere på om det kan vere tenleg med ein overordna strategi for dette omfattande feltet for heile fylket, eller i eit samarbeid med t.d. Trøndelag, Møre og Romsdal og Trøndelag «deler» både renovasjonsselskap og universitet, så her kan det ligge til rette for eit strategisk og praktisk samarbeid.

Aktørar med satsingar innafor sirkulær økonomi vert oppmoda om å samarbeide for å legge enno meir styrke i dette arbeidet.

Verkemiddelapparat, kommunar, sektormyndigheter og andre aktørar bør støtte opp om og legge til rette for prosjekt og satsingar knytt til sirkulær økonomi.

Digitalisering off. sektor

Grad av digitalisering i kommunesektoren er svært variert i Møre og Romsdal, og i sum er resultata relativt svake. Likevel, fleire av kommunane i fylket er langt framme på digitalisering, og gjennom satsinga Digi Møre og Romsdal, der alle kommunane deltek, skal det gjennomførast eit felles kompetanseløft på digital transformasjon. Digi Møre og Romsdal skal også dele gode løysingar, forbetra fagleg samarbeid og utvikle felles løysingar. Slik kan forskjellane i digitaliseringsgrad reduserast på tross av store forskjellar i størrelse og ressursar mellom kommunane.

Kommunane vert oppmoda om å delta aktivt i dette arbeidet for å auke grad av digitalisering av off. sektor i fylket.

Offentlege bygg – berekraftsertifisering

Standardar som er inkludert er: BREEAM, LEED, CASBEE, BOMA BEST, BCA Green, Passiv hus, etc.

Offentlege bygg står for ein stor del av forbruk av energi og vatn, og erfaringane viser at sertifisering av bygg etter berekraftstandarar bidrar til å redusere dette.

Offentleg sektor bør gå føre som eksempel for andre som forvaltar større bygg, og vert oppmoda til å gjennomføre sertifisering av eigne bygg.

Mindre kommunar opplever at dei manglar kapasitet og kompetanse på området. Fylkeskommunen vil sjå nærmare på om det er mogeleg å etablere eit felles kompetanseforum eller liknande på området berekraftsertifisering av bygg for å støtte mindre kommunar og andre aktørar med mål å auke talet på berekraftsertifiserte bygg, både i offentleg og privat sektor i fylket.

Lokalmat og mattrryggleik

Kartlegginga viser at vi ikkje har tilgjengelege tal på lokalmat og mattrryggleik. Mangelen på data på dette området gjeld for mange av dei andre norske kommunane som har gjennomført kartlegginga også.

Videre arbeid med tilgang til slik data eller andre relevante indikatorar på område kan derfor med fordel bli løfta nasjonalt.

Likevel veit vi, mellom anna frå vår eigen [regionale planstrategi](#), at auka produksjon og konsum av lokalmat ei eit område med moglegheiter for utvikling i Møre og Romsdal i eit berekraftsperspektiv.

Lokal matproduksjon kan ha positiv verknad på alle dei tre berekraftsdimensjonane, sjølv om den i U4SSC-kartlegginga er plassert under den sosiale dimensjonen. I eit miljøperspektiv vil auka lokalmatproduksjon gi ein betydeleg reduksjon av behovet for transport. I eit økonomisk perspektiv kan auka lokalmatproduksjon bidra til lokal sysselsetting og auka lokale inntekter. Lokalmatproduksjon og -utsal kan og vere eit viktig bidrag for ei berekraftig turistnærings i fylket. I eit sosialt perspektiv kan lokal matproduksjon styrke mattrryggleiken, oppretthalde og styrke lokale mattradisjonar, og bidra til ein meir transparent matproduksjon.

Offentleg sektor kan gjennom innkjøpskrafta si bidra til auka og stabil etterspurnad etter lokalproduserte matvare. I dag er dette noko utfordrande fordi ein manglar gode system for bestilling og levering av lokalmat som tek i vare behova til kommunesektoren. Fleire norske kommunar og fylkeskommunar arbeider med å finne løysingar på desse utfordringane. Mellom anna har Volda kommune teke initiativ til eit pilotprosjekt for å bygge system som gjer det enklare for offentleg sektor å gjera innkjøp av lokalmat. Vi tek til orde for å støtte opp om og vidareutvikle dei initiativa som allereie er tatt, og undersøke moglegheita for å skalere opp prosjekta når dei er modne for det.

Vi ønsker også tett samarbeid mellom aktørar i Møre og Romsdal og andre regionar i Norge på dette området. Mange kommunar i Trøndelag skal etter modell frå Møre og Romsdal gjennomføre U4SSC-kartlegginga. Vi ser moglegheita for enda tettare samarbeid med Trøndelag i tida framover, og lokalmat og mattrryggleik vil vere eit spesielt relevant område å samarbeide om.

I Møre og Romsdal vil miljø som dei knytt til økoparken på Tingvoll og «lokalmatklynga» på Smøla vere naturlege miljø å ta med i ei vidare satsing, berre for å nemne nokre få. Ei målretta satsing på lokalmatgrundare gjennom hoppid er tiltak som bør vurderast.

Foto :Ole Helge Haugen

Berekraftfond – Møre og Romsdal

Skal samfunnet Møre og Romsdal nå dei ambisiøse måla som er sett på berekraftområdet, og næringslivet dra nytte av dei marknadsmoglegheitene som ligg i det «grøne» skiftet, er det behov for finansiering på ulike felt. Dette kan være forsking og kunnskapsinnhenting, pilotprosjekt og samarbeidsforum eller produktutvikling og testing. I dag kan det søkast midlar både hos private og offentlege aktørar, men bildet er uoversiktleg og det kan vere vanskeleg å koordinere støtta inn mot dei viktigaste innsatsområda. Eit felles berekraftfond vil og kunne vere ein god arena for å kople og samordne ulike initiativ og satsingar. Vi tar ikkje her stilling til kven som kan søke tilskot frå ein slikt fond, det blir opp til deltakarane i fondet å avgjere.

Vi oppfordrar både private og offentlege aktørar om å gå saman å sjå på om det er mogleg å få på plass eit berekraftfond for Møre og Romsdal som støttar opp om satsingane basert på berekraftprofilane i kommunane og for fylket.

Fylkeskommunedirektøren vil kome tilbake til korleis fylkeskommunen kan bidra i eit slikt fond.

Det er gitt positive signal om at eit slikt fond kan knytast opp mot tilsvarende fond i FN regi.

Forslag til vidareutvikling av indikatorsett

Ein av ambisjonane med kartlegginga som er gjennomført var å få praktisk erfaring som grunnlag for å vidareutvikle metode og indikatorsett. Dette og som eit bidrag til å utvikle eit nasjonalt indikatorsett.

I [NOU 2005: 05](#) – «Enkle signaler i en kompleks verden - Forslag til et nasjonalt indikatorsett for bærekraftig utvikling» vert kriteria for eit nasjonalt indikatorsett drøfta. Følgande punkt et veklagt:

- **Kven skal bruke indikatorane?**
«....et hjelpemiddel for Regjeringen og sentralforvaltningen .....mange tiltak og handlinger har sin forankring på lokalt nivå. Det er derfor ønskelig at de indikatorer som foreslås i størst mulig grad også kan benyttes på et lokalt, ofte kommunalt nivå, og bidra til å belyse bærekraften i politikkutforminga her.»
- Indikatorer skal ikke gi fullstendig informasjon
- Indikatorsettet må være begrenset
- Utvikling av et indikatorsett er en dynamisk prosess

NOUen listar vidare opp ei rekke kriteria for eit nasjonalt indikatorsett. Kortversjon av desse finn du vedlagt denne rapporten. Desse kriteria er lagt til grunn for vår vurdering av U4SSC sitt indikatorsett og anbefalingar til vidareutvikling.

Eit av kriteria er at indikatorsettet skal vere internasjonalt samanliknbart. Dette gjer at det er ein omfattande prosess å endre U4SSC indikatorsettet og at vi ikkje kan gjere dette på eiga hand. Endringar må gjerast i samarbeid med ITU, FN sitt standardiseringsorgan. Vi kan likevel få på plass supplerande statistikk og tilleggsindikatorar for Norge som gjer U4SSC KPI til eit ennå meir eigna kunnskapsgrunnlag. Vår erfaring med bruken av indikatorsettet på meir rurale kommunar viser at det på nokre (få) område er tenleg med eigne indikatorar for ulike kommunegrupper.

Med «kravet» om at indikatorsettet skal vere avgrensa bør ein ikkje utvide talet på indikatorar. Ein bør heller sjå på om det på nokre område er mogleg å slå saman fleire indikator til ein «samleindikator» for å redusere talet på indikatorar. Eksempel her være transportmiddelfordeling eller luftforureining der det kan lagast ein samleindikator av dagens indikatorar. Dette kan gi rom for eit avgrense tal nye indikatorar.

Vi vil i den vidare skilje mellom område der det er anbefalt å analysere resultat meir inngående ved bruk av eksisterande/supplerande statistikk og der vi meiner det bør utviklast nye indikatorar og indikatorsett. Det første er kommentert i analysen tidlegare i rapporten, mens område med behov for nye indikatorar blir drøfta i dette kap. Tanken er at dei «nye» indikatorane først kan nyttast som tillegg i dei norske analysane medan ein drøftar med ITU ei integrering i det internasjon indikatorsettet. Vi vil og drøfte korleis kommunar og andre betre kan ta i bruk, analysere og formidle resultata av kartleggingane.

Det vert på denne bakgrunn forslått følgande grep i forhold til utvikling av indikatorsett:

- Saman med ITU vurdere å redusere talet på indikatorar gjennom «samleindikatorar».
- Klassifisere indikatorsettet urban/rural, dvs. angi kva indikatorar alle kommunar skal rapportere på og kva som er særskilt for ulike kommunegrupper (ITU).
- Vurdere om det skal utviklast eigne indikatorar internasjonalt for rurale kommunar (ITU), t.d. innafor landbruk, arealforvaltning og liknande.
- Etablere standard for regionale rapportar (ITU)
- Utvikle supplerande norsk indikatorsett for (nokre av) følgande kategoriar:
  - Landbruk
  - Fiskeri og fiskeforvaltning
  - Rural arealforvaltning
  - Hav/sjø/strandsone
  - Naturmangfald
  - Kulturområdet

For å gjøre det enklare å analysere, formidle og ta i bruk berekraftkartleggingane anbefaler vi:

- Etablere, vedlikehalde og vidareutvikle ei portal med lenker til supplerande statistikk (nasjonalt)
  - Etter dimensjon, sub-dimensjon og kategori
- Gjere alle datapunkt som i inngår i U4SSC tilgjengeleg i offisielle dataregisterne (opne).
- Ta i bruk dataplattform utvikla av Atea i samarbeid med «Berekraftfylket» og ITU også for supplerande norsk indikatorsett.

Både innafor det nasjonale Bærekraftnettverket og i Bærekraftfylket Møre og Romsdal vert det jobba med ulike initiativ som kan bidra til å realisere dei grepa som er foreslått.

Bærekraftnettverket/KS bør ta ein koordinerande rolle i det vidare arbeidet med dette. Ein bør vurdere om det skal settast inn dedikerte ressursar til dette, t.d. tilknytt «United Future Lab Norway».

Nasjonalt er det såkalla «taksonomiprosjektet» der m.a. KS og SSB er sentrale eit viktig arbeid for å kategorisere eksisterande indikatorsett på berekraftområdet. SSB sitt «oppdrag» om å lage nasjonale berekraftindikatorar støttar og opp om dette arbeidet.

Regionalt er det fleire initiativ og miljø som og jobbar med desse problemstillingane, særleg å utvikle supplerande statistikk og indikatorar. Det nyetablerte berekraftsenteret knytt til Tingvoll Økopark sitt initiativ for så sjå på rural arealforvaltning er eksempel på dette. Det same er Helseinnovasjonssenteret sitt arbeid med helseindikatorar.

Kristiansund kommune sitt arbeid med å integrere resultat og måltal for KPIar i det kommunale styringssystemet er eit godt eksempel på korleis kommunar kan ta i bruk berekraftmålingar.

For å gjøre metodikken meir brukarvennleg og tilgjengeleg må følgande på plass:

- Data må gjerast lettare tilgjengeleg for kommunane.
- Datainnsamling og verifikasiing må digitaliserast.
- Metode og mal for analyse og presentasjon av resultat vidareutviklast.

Alle desse områda vert det arbeidd med i Bærekraftnettverket og i samarbeid med både offentlege og private aktørar, noko som vil gjøre det enklare for fleire kommunar å ta dette i bruk.

Vår vurdering er at med dei tilpassingar og vidareutvikling som er foreslått vil U4SSC oppfylle alle krava sett til eit nasjonalt indikatorsett for berekraft slik det kjem fram i [NOU 2005: 05](#) – «Enkle signaler i en kompleks verden - Forslag til et nasjonalt indikatorsett for bærekraftig utvikling»

Dette inkluderer også kravet om internasjonalt samanliknbart og indikatorar på lågaste forvaltningsnivå, kommunar.

Vår erfaring tilseier at U4SSC KPI er ei berekraftkartlegging som både metodisk og fagleg kan nyttast av alle kommunar og regionar i Norge, og resultata kan akkumulerast til resultat og berekraftprofilar på regionalt og nasjonalt nivå.

Regionmodellen

*Dette kap. er forfattet av BDO

Gjennom KPI-evalueringen av kommunene i fylket har BDO utviklet og pilotert en metodikk for en regionmodell. Med regionmodell menes hvordan alle kommunene i en region kan gjennomføre datainnsamling, få verifisert data og utarbeidet analyserapporter i en felles og samlet prosess. Formålet har vært å utvikle og bygge strukturkapital som, sammen med erfaring og kompetansen som er utviklet i prosessen, kan bidra til å gi effektiv støtte til kommuner eller fylkeskommuner som ønsker tilsvarende KPI-evaluering.

Prosjektet hadde oppstart i mai 2020. Frem mot oppstart hadde fylkeskommunen jobbet med etablering og forankring av prosjektet i alle kommunene. I første fase var det nødvendig å få på plass et solid fundament for projektstyring. Med fylkeskommunen som prosjekteier og 21 kommuner som prosjektdeltakere, har helhetlig planlegging og struktur, samt tydelig kommunikasjon vært avgjørende for gjennomføring og sluttresultat.

Prosjektet ble overordnet organisert med fylkeskommunen som prosjekteier, en styringsgruppe og en prosjektledelse. Styringsgruppen, bestående av representanter fra tre av kommunene, fylkeskommunen, Statsforvalteren, OiER, Sparebanken Møre og BDO, har fungert som beslutningsorgan gjennom hele prosjektet. BDO har stått for prosjektledelse og daglig drift av prosjektteamet, og har hatt løpende rapportering til prosjekteier og styringsgruppen.

Gjennomføringen av prosjektet og utviklingen av regionmodellen har skjedd med utgangspunkt i prosjektplan som ble vedtatt av styringsgruppen i første møte. Suksesskriterier og viktige læringspunkter fra prosessen kan oppsummeres med:

- Tidlig utnevnelse av ansvarlig for datainnsamlingen i den enkelte kommune og avklaring av denne ressursens tilgjengelighet
- Toppledjerforankring i hver enkelt kommune
- Dedikert prosjektledelse med nødvendig kompetanse til å ivareta både prosess og fagspørsmål
- Innledende risikovurderinger i prosjektplan og løpende risikostyring gjennom styringsgruppen
- Tydelige definerte roller og ansvarsområder i prosjektplan
- Behov for veiledning og støtte må tilpasses hver enkelt kommunens behov – det kan ikke forutsettes at alle har same muligheter til å løse oppgaven selv om de har tilgang på samme veiledningsmateriell
- Møteplasser for løpende oppfølging og statusoppdateringer
  - Statusmøter med kommunene med fast struktur for felles informasjon og erfaringsdeling
  - Styringsgruppemøter med fast struktur og beslutningspunkter
  - Tett og løpende dialog og avklaringer mellom prosjektledelse og prosjekteier
  - Åpent diskusjonsforum i digital løsning (vi brukte Teams i dette prosjektet)
  - Tilgjengelighet i prosjektledelsen for oppfølging av prosjektdeltakere ved behov for ekstra oppfølging og bistand
- Strukturerte oppskrifter og veiledninger ble gjort tilgjengelig for alle på felles Teams-kanal
  - Systematiserte og standardiserte veiledninger for bruk av hjelpeverktøy, gjennomføring av datainnsamling, rapportering fra kommunene til prosjektledelse mv.
  - Tydelige kildehenvisninger på norsk for alle KPI-ene som grunnlag for kommunenes datainnsamling – for å sikre datakvalitet og like datakilder på tvers av alle kommunene.
  - Dokumentasjon og veiledning knyttet til ekstra vanskelige problemstillinger, herunder avklarende dokumentasjon der det var usikkerhet for tolkning av kvalitet på grunnlagsdata fra ulike kilder
- Kommunene jobbet med dokumentasjon direkte i Teams, som gjorde at prosjektledelsen til enhver tid kunne følge med fremdrift og behov for støtte

Parallelt med dette prosjektet har Atea jobbet med utvikling av en ny og forbedret plattform for datainnsamlingen. De har brukt erfaringene og kunnskapen fra denne prosessen til å bygge et mer brukervennlig grensesnitt, og som også gir flere analysemuligheter.

Eit kunnskapsgrunnlag for næringsutvikling

Skal vi lukkast med å utvikle meir berekraftige løysingar for framtida, treng vi at organisasjonar, innbyggjarar, forskings- og utdanningsinstitusjonar, offentleg sektor og næringslivet arbeider saman om å nå måla. Nettopp nyskapingskrafta som ligg i næringslivet speler ei nøkkelrolle om vi skal lukkast med å nå berekraftmåla. I dette ligg det også betydelege moglegheiter for næringsutvikling og styrka konkurranseskraft.

At det ligg eit betydeleg næringsutviklingspotensial i å jobbe med å løyse berekraftmåla var eit sentralt funn i arbeidet til den globalt nedsette [Business and Sustainable Development Commission](#), som leverte sin hovudrapport i 2018. I rapporten blei det rekna ut at berekraftsmåla har potensial til å utløyse globale marknadsmoglegheiter verd 12000 milliardar dollar og moglegheit for å skape 380 millionar jobbar. Ein føresetnad for å få til dette er godt samarbeid mellom offentleg sektor som tenesteprodusent og kjøpar, og næringsliv som tilbydar av produkt og tenester.

Innan kva for nokre fagområde treng vi nyskaping?

Kartlegginga gir ein peikepinn innanfor kva for nokre fagområde det er behov for nye teknologiske løysingar eller nye måtar å jobbe på, for at samfunnet skal utvikle seg i ei meir berekraftig retning. Gode dømer på slike område basert på fylkeskartlegginga i Møre og Romsdal kan vere VA-sektoren, avfallssektoren eller å legge til rette for meir sosial inkludering. Har vi bedrifter som kan bidra til å forbetre resultata i kommunane i fylket innan desse fagområdane?

Kva for nokre kommunar og byar treng kva for nokre løysingar?

Kartleggingane gjer det også lettare for næringslivet å sjå kva for nokre behov kvar enkelt kommunane og by har. Kven bør jobbe meir målretta med å betre vann- og avløpssektoren sin? Eller med energiforbruket? Kartleggingane gjer det lettare for bedriftene å komme i målretta dialog med kommunane om utvikling av nye produkt eller tenester. Om ein legg saman alle kommunar med like behov, så har ein til saman ein stor marknad for gode, nye løysingar.

Marknaden for nye og meir berekraftige løysingar er global

Det ligg også ein betydeleg verdi i at kartleggingsmetodikken er internasjonal og blir gjort i byar i heile verda. Ei ny løysing eller ein ny metode utvikla i Møre og Romsdal for å løyse ei utfordring i til dømes Ålesund, vil også kunne ha ein marknad blant byar i Tyskland eller i Singapore. Slik legg U4SSC-kartlegginga til rette for internasjonalisering av norsk næringsliv. Løysingar frå Norge vil gjennom U4SSC-programmet bli gjort tilgjengeleg for byar i resten av verda, og den globale marknaden innan berekraftig samfunnsutvikling. Dette er også [eit satsingsområde for Innovasjon Norge](#).

Framtida krev meir målretta arbeid med berekraft

I tillegg til at det gir store forretningsmoglegheiter, så ser vi ei utvikling der det i framtida i større grad vil krevjast av næringslivet å kunne vise til berekraftige forretningsmodellar for å få tilgang på finansiering. [EU sitt pågåande arbeid med å klassifisere berekraftig aktivitet](#), populært kalla EU sin taksonomi, vil legge føringar for dette. Det er store prosessar i gang i EU for å avklare kva dette betyr for ulike typar bedrifter og næringssektorar.

Takk til:

Dette prosjektet hadde ikke vore mogleg utan gode støttespelarar og hjelparar.

Kommunane : Først vil vi takke dei som gjorde jobben med datainnsamling i kommunane. Det kan vere tungt å gå fôre og tråkke spor for dei som kjem etter, men jobben blei gjort ! Utprøving i praksis er den beste måten å finne forbettingspotensialet på, og mange vil få glede av den jobben de har lagt ned.

U4SSC/OiER (United Cities) ved Kari Aina Eik har støtta prosjektet heile vegen og vore til stor hjelp med å opne dôrer der ein «liten» fylkeskommune ikkje så lett slepp inn.

John Smiciklas, «U4SSC Key Performance Indicators for Smart Sustainable Cities Verifier» har med sin samarbeidsvilje og fleksibilitet gjort det mogleg å utvikle metodikken samstundes med at vi har gjort kartleggingane. BDO Norge med Hilde Løseth Modell og hennar team handterte oppfølginga av kommunane på ein svært god måte, og har i stor grad bidratt til å «fornorske» og utvikle metodikken.

Utan økonomisk støtte hadde ikke prosjektet latt seg gjennomføre. Både **fylkesmannen i Møre og Romsdal** (nå Statsforvaltaren) og **Sparebanken Møre** stilte opp på prosjektet med nødvendig økonomisk støtte.

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Sparebanken
Møre

NORGE

VEDLEGG

Resultat i forhold til referansenivå – nøkkelindikatorar. Grafisk alle - kommunar

I dette vedlegget er resultatet for alle kommunar samla i ei grafisk framstilling. Måloppnåing er illustrert i fire nivå for kvar nøkkelindikator og datapunkt. Oppsettet har same inndeling og rekkefølge på indikatorar og datapunkt som kap. om resultatvurdering, men her er ikkje nemningane oversett frå engelsk.

0 – 33 % av måltal	1
33 – 66 % av måltal	2
66 – 95 % av måltal	3
95+ % av måltal	4
Data manglar (not reported)	NR
Ikkje aktuelt (not applicable)	NA

KPI	Average	Alesund	Kristiansund	Molde	Aukra	Aure	Averoy	Fjord	Hareid	Herøy	Hustadvika	Gjemnes	Orsta	Rauma	Sande	Smøla	Stranda	Sunnidal	Surnadal	Sykylven	Tingvoll	Ulstein	Vanylven	Vestes	Volda
EC: ICT: ICT: 1C Household Internet Access	3.95	↑ 4	↓ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4
EC: ICT: ICT: 2C Fixed Broadband Subscriptions	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
EC: ICT: ICT: 3C Wireless Broadband Subscriptions	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
EC: ICT: ICT: 4C Wireless Broadband Coverage - 3G	3.90	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
EC: ICT: ICT: 4C Wireless Broadband Coverage - 4G	3.90	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
EC: ICT: ICT: 5A Availability of WiFi in Public Areas	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
EC: ICT: WS: 1C Smart Water Meters	1.42	↓ 1	↑ 2	↓ 1	↑ 1	↑ 1	NR	↑ 2	↓ 1	↓ 1	NR	↑ 2	↓ 1	↓ 1	↑ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↑ 4	↓ 1	↓ 1
EC: ICT: WS: 2A Water Supply ICT Monitoring	3.10	↓ 1	↑ 4	3	3	3	3	1	2	1	NR	4	NR	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4
EC: I: WS: 1C Basic Water Supply	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
EC: I: WS: 2C Potable Water Supply	3.14	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 3	2	3	4	3	3	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4
EC: I: WS: 3C Water Supply Loss	1.25	↑ 1	↑ 1	1	2	2	1	1	1	1	NR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: I: WS: 4C Wastewater Collection	3.24	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	3	2	3	3	4	3	3	4	3	4	4	4	3	3	3	3	3	4	2	3
EC: I: WS: 5C Household Sanitation	4.00	↑ 4	↑ 4	4	4	4	4	4	NR	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
EC: ICT: D: 1A Drainage / Storm Water System ICT Monitoring	1.00	↑ 1	1	1	1	1	NR	1	1	1	NR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: ICT: ES: 1C Smart Electricity Meters	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	NR	4	4	4	
EC: ICT: ES: 2A Electricity Supply ICT Monitoring	3.89	↑ 3	NR	4	4	4	NR	NR	NR	NR	NR	2	NR	4	NR	4	NR	4	4	4	NR	NR	4	NR	
EC: ICT: ES: 3A Demand Response Penetration	1.80	↑ 1	NR	1	1	1	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	1	1	4	2	1	NR	NR	NR	4	NR
EC: I: ES: 1C Electricity System Outage Frequency	1.38	↑ 3	↓ 1	2	2	3	↓ 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: I: ES: 2C Electricity System Outage Time	3.76	↑ 4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	4	4	4	3	4
EC: I: ES: 3C Access to Electricity	3.90	↑ 4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3
EC: ICT: T: 1C Dynamic Public Transport Information	2.05	↑ 1	1	4	4	4	4	1	1	1	1	1	4	1	4	1	1	1	2	1	1	1	4	1	1
EC: ICT: T: 2C Traffic Monitoring	1.00	↑ 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: ICT: T: 3A Intersection Control	1.57	↓ 1	1	1	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1
EC: I: T: 1C Public Transport Network	4.00	↑ 4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
EC: I: T: 2C Public Transport Network Convenience	2.95	↑ 3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	4	3	3	3	3
EC: I: T: 3C Bicycle Network	3.71	↑ 1	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
EC: I: T: 4A Transportation Mode Share - Private Vehicles	NR	↓ 1	NR	1	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	4	NR	NR	NR	
EC: I: T: 4A Transportation Mode Share - Public Transport	NR	↓ 1	NR	1	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	1	NR	NR	NR	
EC: I: T: 4A Transportation Mode Share - Walking	NR	↑ 1	NR	4	4	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	1	NR	NR	NR	
EC: I: T: 4A Transportation Mode Share - Cycling	NR	↓ 1	NR	2	2	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	1	NR	NR	NR	
EC: I: T: 4A Transportation Mode Share - Para Transport	2.22	NR	2	NR	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
EC: I: T: 5A Travel Time Index	3.90	↑ 4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
EC: I: T: 6A Shared Bicycles	1.10	↓ 1	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: I: T: 7A Shared Vehicles	1.05	↓ 1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: I: T: 8A Low-Carbon Emission Passenger Vehicles	2.14	↓ 2	2	2	3	1	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	3	2
EC: ICT: PS: 1A Open Data	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
EC: ICT: PS: 2A e-Government	2.00	↑ 4	↓ 1	3	↑ 4	NR	1	↓ 1	4	NR	1	NR	1	1	NR	1	1	NR	1	1	1	4	NR	1	1
EC: ICT: PS: 3A Public Sector e-procurement	2.83	↑ 3	1	2	4	3	NR	3	NR	4	1	NR	3	3	3	3	4	3	3	3	1	3	NR	3	3
EC: P: IN: 1C R&D expenditure	nr	↓ 2	2	NR	2	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR
EC: P: IN: 2C Patents	1.67	↑ 3	1	1	1	1	1	3	1	4	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1	1
EC: P: IN: 3A Small and Medium-Sized Enterprises	2.24	↑ 4	4	4	1	4	4	4	3	1	4	4	1	4	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1	1
EC: P: EM: 1C Unemployment Rate	1.86	↑ 4	1	4	1	1	4	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	4	1	1	1	3	1
EC: P: EM: 2C Youth Unemployment Rate	2.29	↑ 4	1	4	1	1	4	1	1	4	4	3	1	1	4	4	1	1	4	1	1	2	1	4	
EC: P: EM: 3A Tourism Sector Employment	3.29	↑ 4	3	3	4	4	3	3	4	1	1	2	4	3	4	4	4	3	3	3	4	2	4	4	
EC: P: EM: 4A ICT Sector Employment	1.00	↓ 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: I: WA: 1C Solid Waste Collection	3.90	↑ 4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3
EC: I: B: 1A Public Building Sustainability	1.00	↓ 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
EC: I: B: 2A Integrated Building Management Systems in Public Buildings	2.75	↑ 4	4	3	4	3	1	2	1	2	4	4	NR	3	3	3	2	1	3	1	3	4	4	NR	1
EC: I: UP: 1A Pedestrian Infrastructure	1.62	↓ 1	1	4	↓ 1	2	2	1	1	2	1	4	↓ 1	1	4	↓ 1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
EC: I: UP: 2A Urban Development and Spatial Planning - Compact	3.48	↑ 4	3	4	3	4	4	4	4	3	2	3	4	4	2	4	4	4	2	4	3	4	4	4	4

KPI	Average	Alesund	Kristiansund	Molde	Aukra	Aure	Averoy	Fjord	Hareid	Herøy	Hustadvika	Gjemnes	Orsta	Rauma	Sande	Smøla	Stranda	Sunddal	Surnadal	Syklyven	Tingvoll	Ulsten	Vanylven	Vestes	Volda	
EN: EN: AQ: 1C Air Pollution - PM 2.5	4.00	NR	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: AQ: 1C Air Pollution - PM 2.5	4.00	↑ 4	↑ 4	NR	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: AQ: 1C Air Pollution - NO2	4.00	↑ 4	↑ 4	NR	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: AQ: 1C Air Pollution - SO2	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	
EN: EN: AQ: 1C Air Pollution - O3	3.00	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	
EN: EN: AQ: 2C GHG Emissions	2.43	↑ 3	↓ 2	↑ 3	↓ 1	↓ 1	→ 2	↑ 3	↓ 3	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↑ 3	↑ 3	↓ 2	↓ 1	→ 2	↓ 1	↑ 3	↑ 3	↑ 2	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	
EN: EN: WS: 1C Drinking Water Quality	3.74	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	NR	↓ 4	↑ 4	NR	↑ 4	NR	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	
EN: EN: WS: 2C Water Consumption	1.56	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↑ 4	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↑ 3	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 1	NR	↓ 2	↑ 3	
EN: EN: WS: 3C Freshwater Consumption	1.00	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	
EN: EN: WS: 4C Wastewater Treatment - Primary	2.80	↑ 2	↑ 4	↑ 4	↑ 4	NR	NR	↓ 2	↓ 1	NR	↑ 4	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↑ 3	↑ 4	NR	↓ 2	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 1	NR	↓ 1	
EN: EN: WS: 4C Wastewater Treatment - Secondary	1.20	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	NR	NR	↓ 1	↓ 1	NR	NR	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1
EN: EN: WS: 4C Wastewater Treatment - Tertiary	1.00	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	NR	NR	↓ 1	↓ 1	NR	NR	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	NR	↓ 1
EN: EN: WA: 1C Solid Waste Treatment - Landfill	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: WA: 1C Solid Waste Treatment - Burnt	3.86	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: WA: 1C Solid Waste Treatment - Incinerated	1.19	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	
EN: EN: WA: 1C Solid Waste Treatment - Open Dump	3.95	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: WA: 1C Solid Waste Treatment - Recycled	2.52	↓ 2	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↓ 1	→ 2	↓ 2	↓ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 2	↓ 4	→ 2	↓ 2	↑ 2	↑ 3	↑ 4	↓ 1	↓ 2	↑ 3	↑ 3	
EN: EN: WA: 1C Solid Waste Treatment - Other	2.48	↑ 4	↑ 4	↓ 2	↑ 4	↑ 3	→ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↑ 4	↑ 4	↓ 1	↑ 1	↑ 4	
EN: EN: EQ: 1C EMF Exposure	3.86	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: EQ: 2A Noise Exposure	3.62	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: PSN: 1C Green Areas	3.81	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	NR	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: PSN: 2A Green Area Accessibility	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: EN: PSN: 3A Protected Natural Areas	1.95	↓ 1	↓ 1	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↑ 4	→ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↑ 4	↓ 1	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	
EN: EN: PSN: 4A Recreational Facilities	2.05	↓ 1	↓ 1	↑ 4	↓ 1	↓ 2	→ 2	↓ 1	↓ 2	↑ 4	↓ 1	↑ 3	↓ 2	↓ 2	↑ 4	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 3	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	
EN: E: E: 1C Renewable Energy Consumption	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	
EN: E: E: 2C Electricity Consumption	1.38	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	
EN: E: E: 3C Residential Thermal Energy Consumption	4.00	↑ 4	NR	↑ 4	↑ 4	NR	↑ 4	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	↑ 4	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	
EN: E: 4A Public Building Energy Consumption	2.10	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↑ 4	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↑ 4	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	

KPI	Average	Alesund	Kristiansund	Molde	Aukra	Aure	Averoy	Fjord	Hareid	Herøy	Hustadvika	Gjemnes	Orsta	Rauma	Sande	Smøla	Stranda	Sundal	Surnadal	Syklyven	Tingvoll	Ulsten	Vanylven	Vestnes	Volda
SC: EH: ED:1C Student ICT Access	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: EH: ED:2C School Enrollment	3.86	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: EH: ED: 3C Higher Education Degrees	3.14	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4
SC: EH: ED: 4C Adult Literacy	3.19	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3
SC: EH: H: 6A Electronic Health Records	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: EH: H:1C Life Expectancy	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: EH: H: 2C Maternal Mortality Rate	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: EH: H:3C Physicians	1.67	↑ 4	↓ 2	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↑ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1
SC: EH: H: 4A In-Patient Hospital Beds	2.95	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 2	↑ 3	↑ 3
SC: EH: H: 5A Health Insurance/Public Health Coverage	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: EH: C: 1C Cultural Expenditure	1.24	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1
SC: EH: C: 2A Cultural Infrastructure	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
SC: SH: HO: 1C Informal Settlements	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: HO: 2A Housing Expenditure	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: SI: 1C Gender Income Equity	2.33	↓ 1	↑ 3	↓ 1	↓ 1	↑ 4	↓ 1	↑ 3	↓ 2	↓ 1	↑ 3	↓ 3	↓ 3	↓ 1	↑ 4	↓ 2	↑ 4	↓ 2	↑ 3	↓ 2	↓ 2	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: SI: 2C Gini Coefficient	4.00	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: SI: 3C Poverty	1.48	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1
SC: SH: SI: 4C Voter Participation	3.71	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4
SC: SH: SI: 5A Child Care Availability	3.81	↑ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: SA: 1C Natural Disaster Related Deaths	3.95	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: SA: 2C Disaster Related Economic Losses	3.85	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	NR	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 3	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4
SC: SH: SA: 3A Resilience Plans	1.00	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 1
SC: SH: SA: 4A Population Living in Disaster Prone Areas	2.67	↑ 4	↓ 2	↓ 2	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↓ 1	↓ 2	↑ 4	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 3	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↑ 4	↓ 2	↓ 2	↑ 4	↑ 4	↓ 1	↑ 3
SC: SH: SA: 5A Emergency Services Response Time	1.81	↑ 3	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↑ 4	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2
SC: SH: SA: 6C Police Service	1.57	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 1
SC: SH: SA: 7C Fire Service	2.00	↓ 2	↓ 1	↓ 3	↑ 4	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 3	↓ 2	↓ 1	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 2	↓ 1	↓ 1
SC: SH: SA: 8C Violent Crime Rate	2.48	↓ 1	↓ 2	↓ 2	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 3	↑ 4	↑ 2	↓ 2	↓ 2	↓ 3	↓ 2	↓ 3	↓ 3	↓ 4	↓ 3	↓ 4	↓ 3	↓ 2	↓ 2	↓ 3	↓ 3	↓ 2
SC: SH: SA: 9C Traffic Fatalities	3.43	↓ 1	↓ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↑ 4	↓ 1
SC: SH: FS: 1A Local Food Production	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	NR	

Indikatorar engelsk/norsk med kort forklaring

KPI engelsk	KPI Norsk	KPI forklaring - kort
Household Internet Access	Internettdekning husholninger	Number of households with internet access.
Fixed Broadband Subscriptions	Brebåndsdekning - fastlinje	Number of fixed broadband subscriptions
Wireless Broadband Subscriptions	Mobildekning/abonnement	Nº of wireless broadband subscriptions
Wireless Broadband Coverage - 3G	4G - dekning	Area of city covered by mobile services - 3G
Wireless Broadband Coverage - 4G	3G - dekning	Area of city covered by mobile services - 4G
Availability of WIFI in Public Areas	WIFI i offentlige områder	Number of public WIFI Spots
Smart Water Meters	Smarte vannmålere	Number of smart water meters installed.
Water Supply ICT Monitoring	Vannforsyning IKT-overvåking	Length of system monitored by ICT
Basic Water Supply	Vannforsyning - basis	Number of city households with access to basic water sources.
Potable Water Supply	Drikkevannsforsyning	Number of city households with a safely managed drinking water service
Water Supply Loss	Vanntap i ledningsnett	Volume of water supplied minus the volume of utilized water.
Wastewater Collection	Avløpsvann - oppsamling	Number of city households served by wastewater collection
Household Sanitation	Sanitærforhold - husholdninger	Total number of city households with access to basic sanitation and facilities
Drainage / Storm Water System ICT Monitoring	Drenering/overvannsystem IKT-overvåkning	Length of system monitored by ICT
Smart Electricity Meters	Smarte elektrisitetsmålere	Number of smart electricity meters installed
Electricity Supply ICT Monitoring	Elektrisitetsforsyning IKT-overvåking	Length of system monitored by ICT
Demand Response Penetration	«Demand Response Penetration»	Number of demand response enabled electricity customers
Electricity System Outage Frequency	Strømbrudd - frekvens	Sum of customers interrupted
Electricity System Outage Time	Strømbrudd - tid	Sum of all customer interruption durations
Access to Electricity	Tilgang el-nett	Number of city households with an authorized connection to the electrical system
Dynamic Public Transport Information	Sanntidsinformasjon offentlig transport (holdeplasser)	Number of stops and stations with dynamic information available
Traffic Monitoring	Trafikkovervåking	Length of major streets monitored by ICT.
Intersection Control	Kryssingskontroll	Number of intersections with adaptive traffic control
Public Transport Network	Offentlig transportnett	length of public transport lines within city boundaries (km) (one-way length).

KPI engelsk	KPI Norsk	KPI forklaring - kort
Public Transport Network Convenience	Tilgjengelighet offentlig transportnett	Total number of inhabitants living within 0.5km of a public transport stop
Bicycle Network	Sykkelsti	Kilometres of bicycle paths / lanes
Transportation Mode Share - Private Vehicles	Transportmiddelfordeling - Privatbil	Number of travellers using private vehicles
Transportation Mode Share - Public Transport	Transportmiddelfordeling - Offentlig transport	Number of travellers using public transport
Transportation Mode Share - Walking	Transportmiddelfordeling - Gange	Number of travellers walking
Transportation Mode Share - Cycling	Transportmiddelfordeling - Sykling	Number of travellers cycling
Transportation Mode Share - Para Transport	Transportmiddelfordeling - Bevegelseshemmede	Number of travellers using para transport
Travel Time Index	Reisetidsindeks	Travel time during peak periods
Shared Bicycles	Sykkeldeling	Number of shared bicycles available
Shared Vehicles	Bildeling	Number of shared vehicles
Low-Carbon Emission Passenger Vehicles	Lavutslippskjøretøy	Number of low emission vehicles registered (PHEV & EV)
Open Data	Åpne data	Total number of open data sets published.
Open Data	Åpne data	Total number of open data sets published.
e-Government	Digitalisering offentlige tjenester	Number of public services available through online service
Public Sector e-procurement	Offentlig sektor e-handel	Number of public sector procurement activates conducted online
R&D expenditure	FOU - utgifter	R&D Expenditure
Patents	Patenter	Total number of new patents issued to residents and organizations of the city
Small and Medium-Sized Enterprises	Små og mellomstore bedrifter	Number of SMEs.
Unemployment Rate	Arbeidsledighet	Total number of the city labour force that is unemployed
Youth Unemployment Rate	Arbeidsledighet ungdom	Total number of the city youth labour force that is unemployed
Tourism Sector Employment	Sysselsetting reiselivssektor	Number of employees in the tourism sector
ICT Sector Employment	Sysselsetting IKT-sektor	Number of employees in the ICT Sector.

KPI engelsk	KPI Norsk	KPI forklaring - kort
Solid Waste Collection	Avfallsinnsamling	Number of city households that are served by solid waste collection
Public Building Sustainability	Offentlig bygning - bærekraftsertifisering	Floor area of public buildings with certification to a recognized standard for ongoing building operations
Integrated Building Management Systems in Public Buildings	Bygningsautomasjonssystem (iBAS) i offentlige bygg	Floor Area of public buildings using ICT-based systems for integrated management in the city
Pedestrian infrastructure	Fotgjengarsoner (bilfrie soner)	Total area of pedestrian / car free zones
Urban Development and Spatial Planning - Compact	By- og tettstedplanlegging - Kompakt	Compact – avoiding urban sprawl
Air Pollution - PM 2.5	Luftkvalitet - PM 2.5	mass of pollutant collected (PM2.5)
Air Pollution - PM 2.5	Luftkvalitet - PM 2.5	mass of pollutant collected (PM2.5)
Air Pollution - NO2	Luftkvalitet - NO2	mass of pollutant collected (NO2)
Air Pollution - SO2	Luftkvalitet - SO2	mass of pollutant collected (SO2)
Air Pollution - O3	Luftkvalitet - O3	mass of pollutant collected (O3)
GHG Emissions	Klimagassutslipp	Total GHG emissions
Drinking Water Quality	Drikkevannskvalitet	Number of compliant samples
Water Consumption	Vannforbruk	Total amount of water consumption
Freshwater Consumption	Ferskvannforbruk	Total amount of freshwater consumption
Wastewater Treatment - Primary	Avløpsrensing - Hoved	Total amount of wastewater that has undergone treatment Primary
Wastewater Treatment - Secondary	Avløpsrensing - Sekundær	Total amount of wastewater that has undergone treatment Secondary
Wastewater Treatment - Tertiary	Avløpsrensing - Tertiære	Total amount of wastewater that has undergone treatment Tertiary
Solid Waste Treatment - Landfill	Avfallsbehandling - deponi	Total amount of solid waste disposed Landfill
Solid Waste Treatment - Burnt	Avfallsbehandling - åpen brenning	Total amount of solid waste disposed Burnt
Solid Waste Treatment - Incinerated	Avfallsbehandling - forbrenningsanlegg	Total amount of solid waste disposed Incinerated
Solid Waste Treatment - Open Dump	Avfallsbehandling - åpent deponi	Total amount of solid waste disposed Open Dump

Solid Waste Treatment - Recycled	Avfallsbehandling - resirkulert	Total amount of solid waste disposed Recycled
Solid Waste Treatment - Other	Avfallsbehandling - annen	Total amount of solid waste disposed Other
EMF Exposure	Stråling (elektromagnetisk) eksponering	Number of sites complying with WHO guidelines
Noise Exposure	Støy eksponering	Number of city inhabitants exposed to noise levels [LDEN (day-evening-night)] over 55 dB(A)

KPI engelsk	KPI Norsk	KPI forklaring - kort
Green Areas	Grøntområder	Total area of green space in the city
Green Area Accessibility	Grøntområder - tilgang	Number of inhabitants living with 300m of a publicly accessible green space
Protected Natural Areas	Verna naturområder	Area of protected areas preserved by law or other effective means
Recreational Facilities	Rekreasjonsfasiliteter	Total area of indoor and outdoor facilities
Renewable Energy Consumption	Andel fornybar energi	Total consumption of electricity from renewable sources
Electricity Consumption	Elektrisitet - forbruk	Total consumption of electricity
Residential Thermal Energy Consumption	Hushodninger –termisk energiforbruk	Total consumption of thermal energy
Public Building Energy Consumption	Offentlige bygninger - energiforbruk	Total energy consumption by public buildings
Student ICT Access	Studenter -IKT tilgang	Students with classroom access to ICT facilities.
School Enrollment	Skoledeltagelse - gunnskole	Number of students in primary and secondary levels in public and private schools.
Higher Education Degrees	Utdanningsnivå – høyere utd.	Number of city inhabitants holding at least one higher level education degree.
Adult Literacy	Lese- og skriveferdigheter - voksne	Number of adult city inhabitants who are deemed to be literate
Electronic Health Records	Elektronisk pasientjournal	Number of city inhabitants with electronic health records
Life Expectancy	Forventet levealder	Average number of years that a newborn is expected to live if current mortality rates continue to apply
Maternal Mortality Rate	Mødredødelighet	Number of maternal deaths
Physicians	Legedekning	Number of general or specialized physicians working in the city. (FTE)
In-Patient Hospital Beds	Sykehussenger	Total number of in-patient hospital beds (public and private)
Health Insurance/Public Health Coverage	Helseforsikring/ Folkehelsedekning	Number of inhabitants covered by health insurance or a public health system
Cultural Expenditure	Kuturbudsjett (kulturminne) - andel	Municipal expenditure on preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage
Cultural Infrastructure	Kultur infrastruktur	Number of cultural institutions
Informal Settlements	Uregulerte boligområder/slum	Number of people living in slums, informal settlements or inadequate housing
Housing Expenditure	Utgifter bolig	Expenditure on housing
Gender Income Equity	Kjønnsforskjell - inntekt	Average hourly earnings of female employees.
Gini Coefficient	Gini-koeffisient	Area between 45 degree line and Lorenz curve

KPI engelsk	KPI Norsk	KPI forklaring - kort
Poverty	Fattigdom	Number of city inhabitants living below the poverty line
Voter Participation	Valgdeltagelse	Total number of people who voted
Child Care Availability	Barnehagedekning	Number of day-care spots available for pre-school children
Natural Disaster Related Deaths	Dødsfall -naturkatastrofer	Number of annual natural disaster related deaths
Disaster Related Economic Losses	Økonomisk tap -naturkatastrofer	Economic losses (last annual reporting period) related to disasters.
Resilience Plans	Beredskapsplaner	Report on implementation of risk reduction strategies in line with Sendai Framework for Disaster Risk Reduction (DRR) 2015-2030. The following elements should have been implemented: a) city infrastructures and systems available for resilience; b) risk and vulnerability assessments; c) financial (capital and operation) plans to mitigate address the risks and vulnerabilities; and d) technical systems to implement the plans.
Population Living in Disaster Prone Areas	Befolkning i risikosone naturkatastrofe	Total number of city inhabitants living in areas subject to significant risk of death or damage caused by prominent hazards
Emergency Services Response Time	Responstid - nødetater	Sum of all the minutes from an initial call to the on-site arrival of the emergency service in the year
Police Service	Politi - dekning	Number of full time police officers (expressed as FTE)
Fire Service	Brannvesen - dekning	Number of full time firefighters (expressed as FTE)
Violent Crime Rate	Voldskriminalitet - rate	Number of violent crimes committed
Traffic Fatalities	Dødsfall i trafikken	Number of traffic fatalities
Local Food Production	Lokalmat	Tonnes of local food supplied (within 100 km)

Prinsipp for nasjonalt indikatorsett

NOU 2005: 05 – «Enkle signaler i en kompleks verden - Forslag til et nasjonalt indikatorsett for bærekraftig utvikling»

1. Formidling og fortolkning

Indikatorene må kunne gi brukerne rask oversikt over et tema, være kommunikative og fortelle mottakeren noe. Det må være mulig å bedømme om en indikatorverdi er høy eller lav, god eller dårlig, enten som nivå eller som gjenspeiling av en trend.

2. Prioriterte problemstillinger

Indikatorer skal velges ut for sentrale samfunnsmessig prioriterte problemområder. Indikatorsettet skal gjenspeile noen få hovedproblemstillinger innenfor de utvalgte resultatområdene og ikke alle aktuelle eller potensielle problemstillinger. Spesielt vil forhold knyttet til langsiktig utvikling og irreversibilitet få prioritert.

3. Politiske mål

Indikatorsettet skal kunne knyttes til politiske mål og praktisk politikk. Politiske mål og internasjonale forpliktelser representerer likevel som regel et avtalt kompromiss og et steg på vegen mot strengere forpliktelser og endelige mål for statene som inngår dem. Indikatorverdier bør derfor i noen sammenhenger måles opp mot mer ambisiøse målsettinger enn et lands forpliktelser til enhver tid.

4. Internasjonal sammenlignbarhet

Bærekraftig utvikling er et globalt ansvar. Indikatorsettet bør derfor i størst mulig grad være sammenlignbart med andre lands indikatorsett. Mangfoldet av nasjonale og internasjonale løsninger gjør dette likevel vanskelig å oppfylle fullt ut i dag, og dette har derfor ikke vært noe hovedhensyn for utvalget.

5. Godt og relevant datagrunnlag

Det må finnes et solid sett med lite kontroversielle bakgrunnsdata for indikatorsettet, helst i form av offisiell statistikk. Alternativt må det være sannsynlig at data vil kunne fremskaffes i nær fremtid og til en akseptabel kostnad.

6. Lavere forvaltningsnivå og sektoroppdeling

Gitt at deler av den praktiske politikken skal implementeres på lokalt nivå, er det en fordel om indikatorsettet i størst mulig grad har lokal relevans. Videre er det en fordel om indikatorene kan knyttes til utviklingen i de forskjellige samfunnssektorene, slik at innsats kan settes inn der det gir best utbytte.

7. Tidlig varsel, følsomhet/sensitivitet

Indikatorene bør være følsomme for relativt små forandringer. Det er en fordel om de kan velges fra områder der endringer forventes å opptre først og tydeligst.

8. Analyser og scenarier

Det bør være mulig å analysere utviklingen eller sette opp scenarier på bakgrunn av indikatorer med tilhørende bakgrunnsinformasjon. Det er en fordel om indikatorene lar seg fremskrive og kople til økonomiske modeller slik at den langsiktige utviklingen av indikatorverdier kan analyseres i forbindelse med politikkanalyser som for eksempel i Perspektivmeldingen (Finansdepartementet 2004).

ITU - Request to participate in the U4SSC Key Performance Indicators (KPIs) Project

Telecommunication Standardization Bureau

Geneva, 21 September 2020

Ref: 2020-09-091
Tel: +41 22 730 6301
Fax: +41 22 730 5853
E-mail: u4ssc@itu.int

Mr Ottar Brage Guttelvik
County Chief Executive
Møre and Romsdal County Authority
Norway

E-mail: posy@mrfylke.no
Copy: Kari.Lilleng@mrfylke.no

Subject: Request to participate in the U4SSC Key Performance Indicators (KPIs) Project

Dear Mr Guttelvik,

I am delighted to welcome the County of Møre and Romsdal to the United for Smart Sustainable Cities (U4SSC) initiative. The County's municipalities are joining over 100 U4SSC cities around the world (including several from Norway) that are demonstrating tangible progress in smartness and sustainability toward achieving the United Nations Sustainable Development Goals (SDGs).

Thank you for providing the information regarding the County's focal point for the U4SSC Key Performance Indicators for Smart Sustainable Cities Project. Ms Cristina Bueti from the Telecommunication Standardization Bureau will contact Mr Haugen to discuss the next steps.

I and my team look forward to working with the County of Møre and Romsdal and its municipalities during this first year of the U4SSC KPIs Project and will support the County's efforts in making this endeavour a success.

Yours sincerely,

Chaesub Lee
Director of the Telecommunication
Standardization Bureau

International Telecommunication Union • Place des Nations, CH-1211 Geneva 20, Switzerland
Tel: +41 22 730 5111 • Fax: +41 22 733 7256 •
E-mail: itumail@itu.int • www.itu.int

